

การพัฒนาผู้ประกอบการ ไทยเพื่อรองรับ

การพัฒนาสู่เศรษฐกิจภาคดิจิทัล

โดย

นางนันทพร ดำรงพงศ์

ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาผู้ประกอบการ

สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ

(องค์การมหาชน)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๗

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๗ – ๒๕๕๘

บทคัดย่อ

เรื่อง การพัฒนาผู้ประกอบการไทยเพื่อรองรับการพัฒนาสู่เศรษฐกิจภาคดิจิทัล
ลักษณะวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ผู้วิจัย นางนันทพร คำรงพงศ์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของเศรษฐกิจภาคดิจิทัล จึงได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติในส่วนของพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งในส่วนของพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัลว่า จะส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยนี้ได้ศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการในการกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ในประเด็นของการพัฒนาต่างๆ โดยเน้นที่การพัฒนาผู้ประกอบการและศึกษาปัญหาและอุปสรรค ของภาคส่วนต่างๆ ที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายและศึกษาเปรียบแนวทางการพัฒนาของประเทศที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ

การพัฒนาผู้ประกอบการตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาประสิทธิภาพของสถานประกอบการด้านต่างๆ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปมีบทบาทในทุกๆ ด้าน และนโยบายส่วนนี้ถือเป็นเป้าหมายที่จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ ของการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล เนื่องจากเป็นการวัดผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ

โดยเสนอแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness) และความร่วมมือ ของหน่วยงานภายในประเทศและกับต่างประเทศ การปรับปรุงด้านต่างๆ เพื่อให้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งประกอบไปด้วยประเด็นเชิงนโยบายที่ภาครัฐ ภาคการเงิน ภาคการศึกษา และผู้ประกอบการควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ การพัฒนาความรู้ ตลอดจนปัจจัยแห่งความสำเร็จในด้านต่างๆ ที่จะมีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบาย

คำนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนทุกๆ ภาคส่วน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนในการขับเคลื่อน สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นในประเทศที่มีการพัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดดมีการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัลอย่างจริงจัง สามารถพัฒนาการศึกษา พัฒนาผู้ประกอบการ โดยสามารถผลักดันการพัฒนาประเทศในมิติอื่นๆ ควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีการติดต่อสื่อสารไร้พรมแดน การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลจะเป็นโอกาสในการพัฒนาประเทศทั้งในระดับมหภาค จนถึงในระดับของการสร้างผู้ประกอบการใหม่ แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องมีแนวทางและนโยบายในการบูรณาการขับเคลื่อนในหลายภาคส่วน ซึ่งถือเป็นวาระในระดับชาติที่ต้องมีการผลักดัน

นโยบายการผลักดันเศรษฐกิจภาคดิจิทัลเป็นเรื่องเชิงยุทธศาสตร์ที่ทำนาย เนื่องจากมีหลายภาคส่วนมีบทบาทสำคัญ เช่น ภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมต่างๆ ผู้ประกอบการด้านสื่อสาร คมนาคม ด้านขนส่ง ด้านสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรรองรับ ด้านกฎหมายต่างๆ ที่มีผลต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบบและกลไกของภาครัฐที่จะเข้ามามีส่วนสร้างแรงขับเคลื่อน หากนโยบายและกรอบการดำเนินการมีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้จะทำให้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศ

งานวิจัยชิ้นนี้มีข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ในส่วนของการพัฒนาผู้ประกอบการ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนประเทศไทย ก้าวสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

(นางนันทพร ดำรงพงศ์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยเล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีจากความกรุณา และความอนุเคราะห์ของผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่าน ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบคุณคณาจารย์วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องอีกหลายท่าน ที่ได้ให้ข้อมูล คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลจากการวิจัยเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อบุคคล หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง นำไปเป็นข้อพิจารณา และปรับใช้เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จต่อไป

(นางนันทพร ดำรงพงศ์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๗

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๒
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๓
บทที่ ๒ ทฤษฎีและแนวคิดการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล	๕
นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล	๕
นโยบายและแนวทางการดำเนินการของต่างประเทศ	๘
แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ	๒๖
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๘
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๓๒
สรุป	๓๓
บทที่ ๓ นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล	๓๔
กระบวนการในการกำหนดนโยบาย	๓๔
นิยามแนวคิดเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อสังคม	๓๕
รูปแบบของการดำเนินการและแนวคิดในการขับเคลื่อน	๓๕
เป้าหมายของกรอบยุทธศาสตร์ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	๓๖
แนวทางขับเคลื่อนกรอบยุทธศาสตร์	๓๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	๓๕
ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็นต่างๆ	๔๐
ปัญหาและอุปสรรค ความเสี่ยงด้านต่างๆของการดำเนินการตามนโยบาย	๔๒
สรุป	๔๓
บทที่ ๔ การขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาผู้ประกอบการเศรษฐกิจภาคดิจิทัล	๔๔
นโยบายการขับเคลื่อน	๔๔
กระบวนการในการขับเคลื่อน	๔๔
แนวคิดในการบูรณาการความรู้เพื่อขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาผู้ประกอบการ	๔๕
ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาผู้ประกอบการ (Key Success Factors)	๔๕
สรุป	๕๐
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๕๑
สรุป	๕๑
ข้อเสนอแนะ	๕๕
บรรณานุกรม	๕๗
ภาคผนวก	๕๘
ผนวก ก เอกสารประกอบการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	๕๕
ผนวก ข เอกสารยุทธศาสตร์ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๖๒
ประวัติย่อผู้วิจัย	๖๓

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓ - ๑	สรุปความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ	๔๐
๓ - ๒	ตารางสรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการขับเคลื่อน นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล	๔๒
๔ - ๑	แสดงความสัมพันธ์ของการพัฒนาผู้ประกอบการโดยใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	๔๓
๔ - ๒	ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาผู้ประกอบการ (Key Success Factors)	๔๕

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒-๑	โครงสร้างเศรษฐกิจไทย	๕
๒-๒	แนวโน้มการค้าในอนาคตของประเทศไทย	๖
๒-๓	การพัฒนาการสื่อสารและบริการด้านโทรคมนาคม	๑๐
๒-๔	สัดส่วนการเชื่อมต่อแบบไร้สายผ่านอุปกรณ์แบบพกพา	๑๒
๒-๕	ความครอบคลุมของระบบ 3G ต่อ ร้อยละของประชากร	๑๓
๒-๖	ร้อยละการเข้าถึงบรอดแบนด์ของประเทศต่างๆ	๑๕
๒-๗	ระดับรายได้ประชาชาติ ต่อหัว ต่อปี พ.ศ.๒๕๕๕	๑๗
๒-๘	วิสัยทัศน์และแนวคิดในการพัฒนาประเทศ กลุ่มอาเซียน จีน อินเดีย	๑๘
๒-๙	Expenditure on Research and Development as a Percentage of GDP, 2006	๒๕
๒-๑๐	นโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระยะกลางของประเทศในกลุ่มอาเซียน	๒๕
๒-๑๑	รายงานการขาดทักษะของแรงงานไทยในมุมมองของนักลงทุนต่างชาติ	๓๑
๕-๑	คุณภาพการศึกษาด้านคณิตศาสตร์	๕๑
๕-๒	ประเทศไทยขึ้นจาก middle-income trap ได้อย่างไร	๕๒
๕-๓	สัญญาณชี้ไทยติดกับรายได้ประเทศปานกลาง	๕๒
๕-๔	IMD World Competitiveness	๕๓
๕-๕	สถานะของอินเทอร์เน็ต	๕๔
๕-๖	Network Readiness Index 2015 Readiness	๕๔
๕-๗	Network Readiness Index 2015 Usage	๕๕

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนทุกๆ ภาคส่วน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนในการขับเคลื่อน สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นในประเทศที่มีการพัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดด มีการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัลอย่างจริงจัง สามารถพัฒนาการศึกษาและพัฒนาผู้ประกอบการ รวมทั้งสามารถผลักดันการพัฒนาประเทศในมิติอื่นๆ ควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีการติดต่อสื่อสารไร้พรมแดน การพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัลจะเป็นโอกาสในการพัฒนาประเทศทั้งในระดับมหภาค จนถึงในระดับของการสร้างผู้ประกอบการใหม่ แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องมีแนวทางและนโยบายในการบูรณาการขับเคลื่อนในหลายภาคส่วน ซึ่งถือเป็นวาระในระดับชาติที่ต้องมีการผลักดัน

รัฐบาลไทย (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของเศรษฐกิจภาคดิจิทัล จึงได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในส่วนของการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งในส่วนของการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัลว่า จะส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลกและสามารถแข่งขันใน โลกสมัยใหม่ได้ ซึ่งหมายรวมถึงการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลโดยตรง ทั้งผลิตภัณฑ์ฮาร์ดแวร์ ผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์ อุปกรณ์สื่อสารดิจิทัล อุปกรณ์โทรคมนาคมดิจิทัล การใช้ดิจิทัลรองรับการให้บริการของภาคธุรกิจและภาคการเงิน และธุรกิจบริการอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคการสื่อสารและบันเทิง ตลอดจนการใช้ดิจิทัลรองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปรับปรุงบทบาทและภารกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงให้ดูแลและผลักดันเรื่องนี้อย่างจริงจัง

ผู้ประกอบการเศรษฐกิจภาคดิจิทัล มีหลายระดับทั้งระดับที่เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จนถึงระดับของผู้ประกอบการใหม่ และองค์ความรู้ที่ต้องใช้ในการขับเคลื่อนมีความหลากหลาย เช่น ด้านธุรกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านคอมพิวเตอร์ ตลอดจนด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการประกอบธุรกิจ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การพัฒนาผู้ประกอบการ การส่งเสริมและให้ความรู้เป็นบทบาทของทั้งภาคการศึกษาและภาครัฐต่างๆ ที่ต้องเร่งผลักดันเนื่องจากการพัฒนาศักยภาพ

ของบุคลากรมีผลโดยตรงต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขัน นอกเหนือจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และกระบวนการในการส่งเสริมด้านอื่นๆ

นโยบายการผลักดันเศรษฐกิจภาคดิจิทัลเป็นเรื่องเชิงยุทธศาสตร์ที่ทำนาย เนื่องจากหลายภาคส่วนมีบทบาทสำคัญ เช่น ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต่างๆ ผู้ประกอบการด้านสื่อสารคมนาคม ด้านขนส่ง ด้านสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรรองรับ ด้านกฎหมายต่างๆ ที่มีผลต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบบและกลไกของภาครัฐที่จะเข้ามามีส่วนสร้างแรงขับเคลื่อน หากนโยบายและกรอบการดำเนินการมีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้จะทำให้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการในการกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ในประเด็นของการพัฒนาในด้านต่างๆ โดยเน้นที่การพัฒนาผู้ประกอบการ
๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของภาคส่วนต่างๆ ที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบาย และศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาของประเทศที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ
๓. เพื่อเสนอแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน (Competitive) และความร่วมมือของหน่วยงานภายในประเทศและกับต่างประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงด้านต่างๆ เพื่อให้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

๑. เน้นการวิจัยเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาผู้ประกอบการรองรับเศรษฐกิจภาคดิจิทัล
๒. ศึกษาเปรียบเทียบนโยบายกับต่างประเทศ ได้แก่ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น มาเลเซีย สิงคโปร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์กระบวนการ รูปแบบของการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล และเปรียบเทียบกับต่างประเทศบางประเทศ โดยมุ่งเน้นการเสนอแนวทางเพื่อการพัฒนา การแก้ไขปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งการสัมภาษณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดนโยบายที่มีความเหมาะสม โดยเสนอแนะแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้ทราบกระบวนการในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมและผลักดันโดยเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาผู้ประกอบการเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในการพัฒนาผู้ประกอบการเศรษฐกิจภาคดิจิทัล
๒. ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคของภาคส่วนต่างๆ ที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบายและศึกษาเปรียบแนวทางการพัฒนาของประเทศที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ
๓. ได้นำแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการและระบบงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการพัฒนาผู้ประกอบการเศรษฐกิจภาคดิจิทัล

คำจำกัดความ

เศรษฐกิจภาคดิจิทัล หมายถึง เศรษฐกิจที่กิจกรรมทางเศรษฐกิจอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ ไอที (ซึ่งมีอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก) เป็นปัจจัยสำคัญ สิ่งที่เราเรียกว่า E-Commerce หรือการค้าขายกันทางอินเทอร์เน็ตคือลักษณะหนึ่งของ Digital Economy ผู้บัญญัติศัพท์นี้ขึ้นมาเป็นคนแรกคือ Don Tapscott ผู้เขียนหนังสือชื่อ “The Digital Economy : Promise and Peril in the age of Networked Intelligence” ในปี ๑๙๙๕ หนังสือเล่มนี้เป็นเบสส์เซลล์เลอร์ระดับชาติภายในเวลา ๑ เดือน และคงความเป็นหนังสือยอดฮิตอยู่หลายเดือนในที่สุดก็ได้เป็นหนังสือด้านไอเดียธุรกิจที่ฮิตอันดับ ๑ ในปี ๑๙๙๖ Tapscott ชี้ให้เห็นว่าอินเทอร์เน็ตจะเปลี่ยนวิถีของการค้าขายอย่างชนิดที่โลกไม่เคยเห็นมาก่อน โดยจำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นฐานด้านไอที กฎกติกาและ กฎหมาย การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการปรับตัวและปรับทัศนคติของประชาชน Digital Economy มีชื่ออื่นอีกเช่น The Internet Economy/The New Economy หรือ Web Economy อย่างไรก็ตามชื่อที่คนนิยมที่สุดคือ Digital Economy Digital Technology เป็นฐานสำคัญ

ของไอทีซึ่งอาศัยการใช้เลข ๐ และ ๑ ซึ่งอยู่ในลักษณะของ Binary System (ถ้าเป็น Decimal System ก็จะเป็นฐาน ๑๐ กล่าวคือ ประกอบด้วยเลข ๐ ถึง ๙) ในการส่งสัญญาณ ซึ่งการส่งสัญญาณ ๐ และ ๑ ส่วนใหญ่กระทำผ่านใยแก้วนำแสง (Optic Fiber)

ไอที

หมายถึง การผนวกเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้ากับเทคโนโลยีโทรคมนาคม สังคมที่มีโครงสร้างพื้นฐานโทรคมนาคม (เช่น เครือข่ายใยแก้วนำแสงเป็นตัวกลางนำเสียงข้อมูลและภาพสู่โทรศัพท์ และ อุปกรณ์ไอทีทั้งหลาย/ชุมสาย/เสาส่งสัญญาณ/สถานีรีเลย์สัญญาณ ฯลฯ) ที่มีคุณภาพและครอบคลุมกว้างขวาง มีการบริหารจัดการ การเครือข่ายที่ดีตลอดจนมีการประยุกต์ซอฟต์แวร์ และมีกลไก ในการประสานการใช้โครงสร้างพื้นฐานที่ดีจะเป็นกุญแจสำคัญสู่ การเป็น Digital Economy แนวคิดหลักของนโยบายนี้คือ ต้อง นำดิจิทัลเข้าไปเสริมศักยภาพการทำงานของทุกกระทรวงที่มี ดิจิทัลเข้าไปเกี่ยวข้องตลอดจนต้องนำไปเป็นเครื่องมือในการ ขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะเอสเอ็มอี ซึ่งเป็นอุตสาหกรรม หลักของประเทศให้สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้

บทที่ ๒

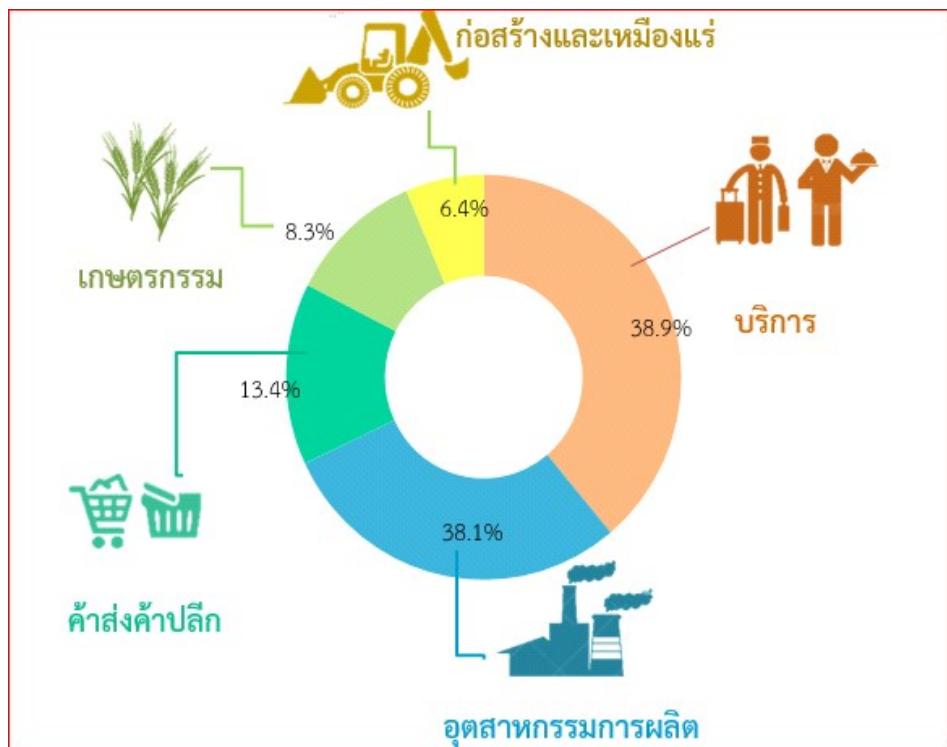
ทฤษฎีและแนวคิดการกำหนดนโยบาย

การพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล

การพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล (Digital Economy) เป็นนโยบายที่สำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งในปัจจุบันสภาพโครงสร้างของเศรษฐกิจไทย จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ ปี ๒๕๕๘ สัดส่วนเน้นหนักไปที่ภาคบริการ ร้อยละ ๓๘.๕ ภาคอุตสาหกรรม การผลิต ร้อยละ ๓๘.๑ ภาคค้าส่งค้าปลีก ร้อยละ ๑๓.๔ ตามแผนภาพที่ ๒ – ๑

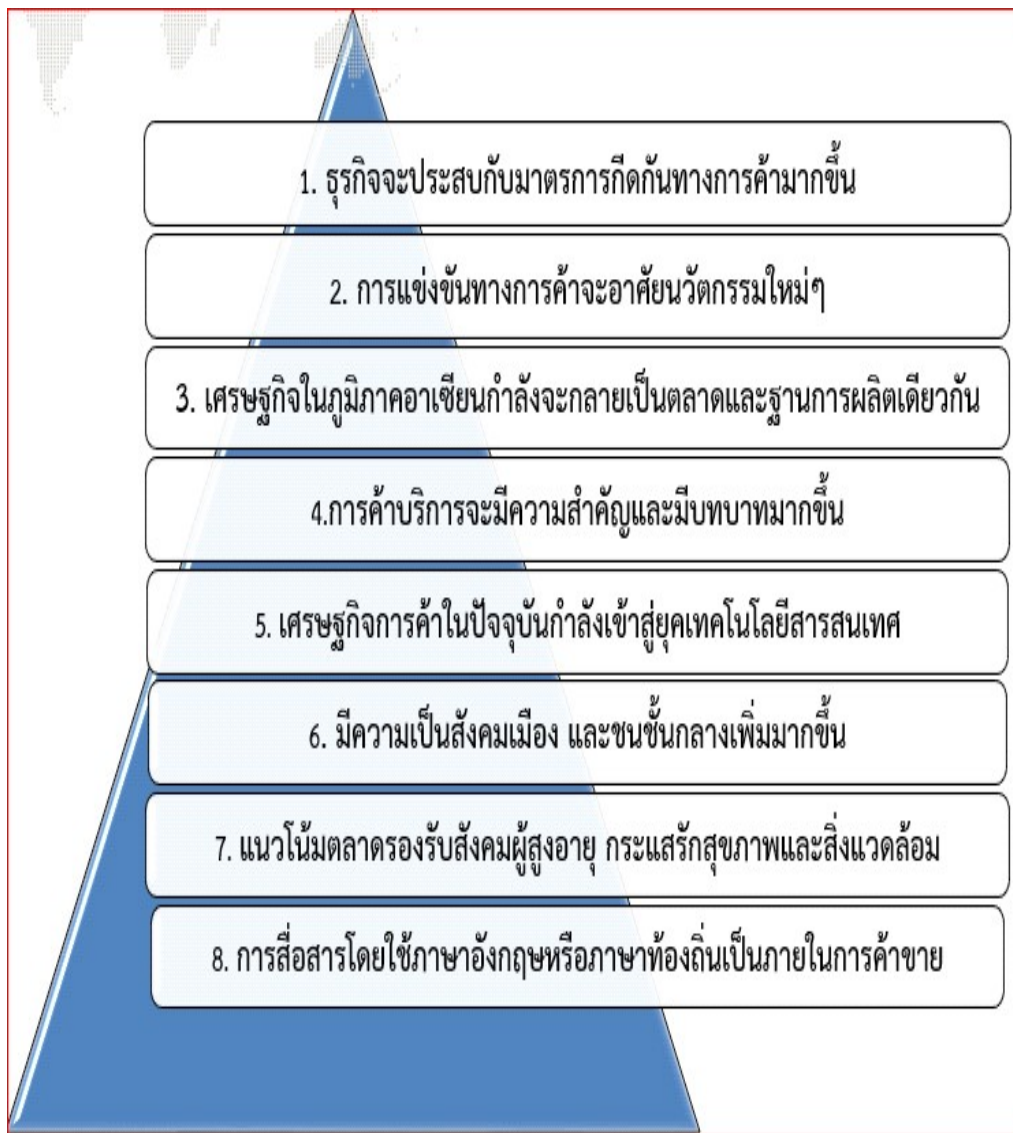
แผนภาพที่ ๒ – ๑ โครงสร้างเศรษฐกิจไทย

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ , ปี ๒๕๕๘

แนวโน้มการค้าในอนาคต จากข้อมูลของกระทรวงพาณิชย์ ดังแผนภาพที่ ๒ – ๒ แสดงให้เห็นถึงการแข่งขันทางการค้าที่จะเกิดขึ้นกับประเทศต่างๆ ทั้งในระดับโลก และระดับภูมิภาค เทคโนโลยีสารสนเทศจะเข้ามามีบทบาทในการผลักดันและสร้างโอกาสในการแข่งขันทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ดังนั้นการสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจทั้งภาคการผลิตและภาคการบริการ

แผนภาพที่ ๒ – ๒ แนวโน้มการค้าในอนาคตของประเทศไทย

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ , ปี ๒๕๕๘

รัฐบาลไทย (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของ เศรษฐกิจภาคดิจิทัล จึงได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในส่วนของการพัฒนาศักยภาพ ทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งในส่วนของพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ว่า "จะส่งเสริมภาค เศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง" ซึ่งจะทำให้ ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลกและสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ได้

นโยบายและแนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัลของประเทศไทย ในช่วงของ การนำนโยบายของรัฐบาลไปขับเคลื่อน (ระหว่างปี ๒๕๕๗ ถึง ๒๕๕๘) ประกอบไปด้วยการ ดำเนินการในด้านต่างๆ โดยมีแนวคิดในการจัดตั้งกระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พร้อมทั้งจะจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะด้าน ๕ ด้าน คือ

๑. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Hard Infrastructure)
๒. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านซอฟต์แวร์ (Soft Infrastructure)
๓. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการ (Service Infrastructure)
๔. การส่งเสริมและผลักดันเศรษฐกิจภาคดิจิทัล (Digital Economy Promotion)
๕. การให้ความรู้และการสร้างสังคมดิจิทัล (Digital Society and Knowledge)

การขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวได้รับการตอบรับจากทุกภาคส่วน โดยมีข้อเสนอ เิงนโยบายและแนวคิดจากภาคเอกชนอีกหลายด้านเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัล เช่น สมาคมสมาพันธ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแห่งประเทศไทย (ทีเอฟไอที) ในนามกลุ่ม สมาคมในอุตสาหกรรมไอซีทีด้านต่างๆ มีข้อเสนอเพื่อการพัฒนา นโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล โดยมี ข้อเสนอต่อรัฐบาล ๔ ด้านประกอบด้วย

๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๒. ด้านธุรกิจและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
๓. ด้านการพัฒนาบุคลากร
๔. ภาครัฐบาล

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการขับเคลื่อนนโยบายเศรษฐกิจภาคดิจิทัลของ รัฐบาล ได้รับการตอบรับที่ดีจากหลายภาคส่วน แต่ยังคงอยู่ในช่วงเริ่มต้นซึ่งยังต้องสร้างความเข้าใจ และกำหนดแนวทางร่วมกัน เพื่อสร้างความร่วมมือในการขับเคลื่อนอย่างมียุทธศาสตร์ต่อไป

การขับเคลื่อนเกี่ยวกับมิติด้านกฎหมาย

การดำเนินการของภาครัฐนอกจากการปรับโครงสร้างของกระทรวงและหน่วยงาน ต่างๆ แล้ว ยังมีการผลักดันร่างกฎหมายต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการแก้ไขกฎหมายเดิม กำหนดให้สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ (ETDA) เป็นหน่วยงานของรัฐ ที่เป็นนิติบุคคล
๒. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม ลักษณะความผิด และเพิ่มเติมหน่วยงานกลางให้เป็นสำนักงานคณะกรรมการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ
๓. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ แยกสำนักงานความมั่นคงปลอดภัยออกจาก ETDA เป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลอีกเช่นกัน
๔. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นร่างที่พิจารณากันมานาน โดยทั่วไปเป็นหลักการคุ้มครองข้อมูลและการร้องเรียน
๕. ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมเศรษฐกิจภาคดิจิทัล จัดตั้งสำนักงานเศรษฐกิจดิจิทัลแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลขึ้นอีกหน่วยงาน
๖. ร่างพระราชบัญญัติกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จัดตั้งกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ให้มีคณะกรรมการกองทุนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๗. ร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม
๘. ร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

นโยบายและแนวทางการดำเนินการของต่างประเทศ

นโยบายและแนวทางการดำเนินการของต่างประเทศ อาจจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกัน แต่โดยภาพรวมเป็นการขับเคลื่อนภารกิจโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในด้านต่างๆ

วรากร สามโกเศศ (๒๕๕๗) ได้สรุปแนวคิดของ Don Tapscott ผู้เขียนหนังสือชื่อ “The Digital Economy : Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence” โดยเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์ กรุงเทพธุรกิจ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๗ โดยใช้ให้เห็นว่าอินเทอร์เน็ตจะเปลี่ยนวิถีของการค้าขายอย่างชนิดที่โลกไม่เคยเห็นมาก่อน โดยจำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นฐานด้านไอที ภูมิปัญญาและกฎหมายการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนการปรับตัวและปรับทัศนคติ

ของประชาชน ประโยชน์ของเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ที่มีผลกระทบต่อสังคม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อ การพัฒนาต่างของประเทศ เช่น

๑. การลดต่ำลงของต้นทุนในการประกอบการไม่ว่าในด้านการผลิต ด้านการขาย

๒. อำนาจให้เกิดการต่อยอดในการผลิตสินค้าและบริการใหม่ออกสู่ตลาดเพื่อ สนองความต้องการของผู้บริโภค ตัวอย่างเช่น การได้รับข้อมูลข่าวสารในเรื่องต่างๆ จากแหล่ง อื่นๆ ทั่วโลกเพื่อนำมาช่วยออกแบบผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ๆ ฯลฯ

๓. การขยายตัวอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้นของ E-commerce ท่ามกลางสภาพการณ์ที่ ต้นทุนในการดำเนินการลดต่ำลง เช่น การขายของทางอินเทอร์เน็ตโดยไม่ต้องมีร้านค้า ความสะดวก ของผู้ซื้อที่ไม่ต้องเดินทางไปหาซื้อของ เกษตรกรเปิด Application และรู้ได้ทันทีจากตำแหน่ง GPS ที่ตนอยู่ในพื้นที่นั้นในปีนั้นควรปลูกพืชอะไร ฯลฯ

๔. ขยายการทำงานและสร้างการทำงานในลักษณะใหม่ๆ อันเป็นผลจากการเกิด สินค้าการตลาดและรูปแบบการค้าขายใหม่ เช่น นักกลยุทธ์การตลาดทาง social media ที่ปรึกษา E-commerce นักโฆษณาสินค้าทาง Social Media ฯลฯ

๕. อำนาจให้เกิดการลงทุนธุรกิจข้ามพรมแดนมากยิ่งขึ้น เช่น การจองโรงแรมและ ทริปท่องเที่ยว การลงทุนซื้อหุ้นต่างประเทศ การค้าขายเงินตราต่างประเทศ ฯลฯ

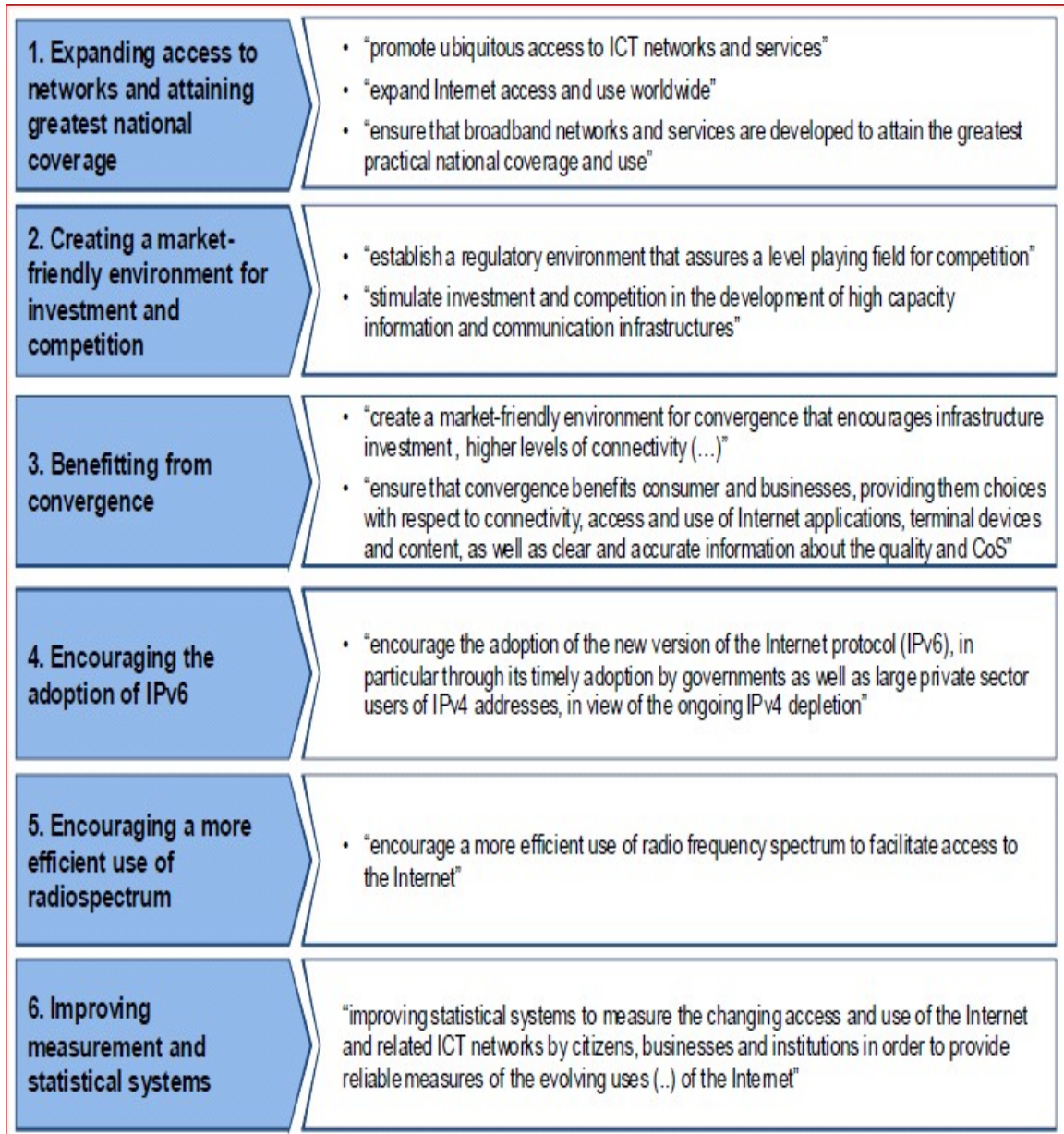
๖. สนับสนุนการเรียนรู้ของประชาชนซึ่งช่วยส่งเสริมคุณภาพของมนุษย์และแรงงาน เช่น การเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต/E-Learning ฯลฯ

นโยบายการดำเนินการของประเทศต่างๆ

หลายประเทศมีแนวทางในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน เศรษฐกิจภาคดิจิทัล ซึ่งอาจจะมีชื่อเรียกต่างๆ กันไป เช่น Digital Economy Internet Economy The New Economy หรือ Web Economy

ประเทศเกาหลีใต้ นับเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาเทคโนโลยี สารสนเทศ ซึ่งมีแนวนโยบายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ตลอดจนสามารถยกระดับเศรษฐกิจของ ประเทศโดยใช้ เศรษฐกิจภาคดิจิทัลมาเป็นพื้นฐานในการขับเคลื่อน ซึ่งได้รับการยอมรับจาก สังคมโลก ยุทธศาสตร์ที่ประเทศเกาหลีใช้ในการพัฒนามีประเด็นต่างๆ ที่สามารถสรุปได้ดัง แผนภาพที่ ๒ – ๓

แผนภาพที่ ๒ – ๑ การพัฒนาการสื่อสารและบริการด้านโทรคมนาคม

ที่มา : OECD based on the 2008 Seoul Declaration

The Seoul Declaration and a high-speed infrastructure

High-speed networks enabling access to and use of the Internet provide a platform for the Internet economy. Since the early days of the Internet, the amount of data sent via communication backbone and access networks has increased dramatically. The expansion of data traffic will continue as more and more individuals and companies rely on remote servers (see, for example, ongoing developments in cloud computing). In addition, the rapid diffusion of smart

mobile devices and applications will drive traffic growth as will the increasing shift in accessing video content through the Internet rather than traditional over the air broadcasting channels. Finally, there will be increases in both the number of users and the number of devices connected to the Internet, including the increasing use of machine-to-machine communication.

In the Seoul Declaration, ministers identified the importance of high-speed networks and committed to a series of objectives in this area. Figure 1 provides an overview of commitments that are made in the Seoul Declaration regarding high-speed infrastructures. These commitments can be broken down into six major areas:

1. Expanding access to networks and attaining the greatest possible national coverage
2. Creating a market-friendly environment for investment and competition
3. Benefitting from convergence
4. Encouraging the adoption of IPv6
5. Encouraging a more efficient use of radiospectrum
6. Improving measurement and statistical instruments

The report follows the structure presented in Figure 1 to discuss the progress made in light of the commitments made in the declaration. Each section begins with a brief executive summary of main achievements and areas for possible future work.

Expanding access to networks and attaining greatest national coverage

Major achievements

1. Supply side: increased broadband penetration and coverage
2. Demand side: increased number of households with broadband access
3. Development and implementation of National Broadband Plans

Areas for possible future work

1. Supply side: deployment and financing of FTTH/B
2. Demand side: developing a policy framework to spur broadband adoption by

individuals and businesses

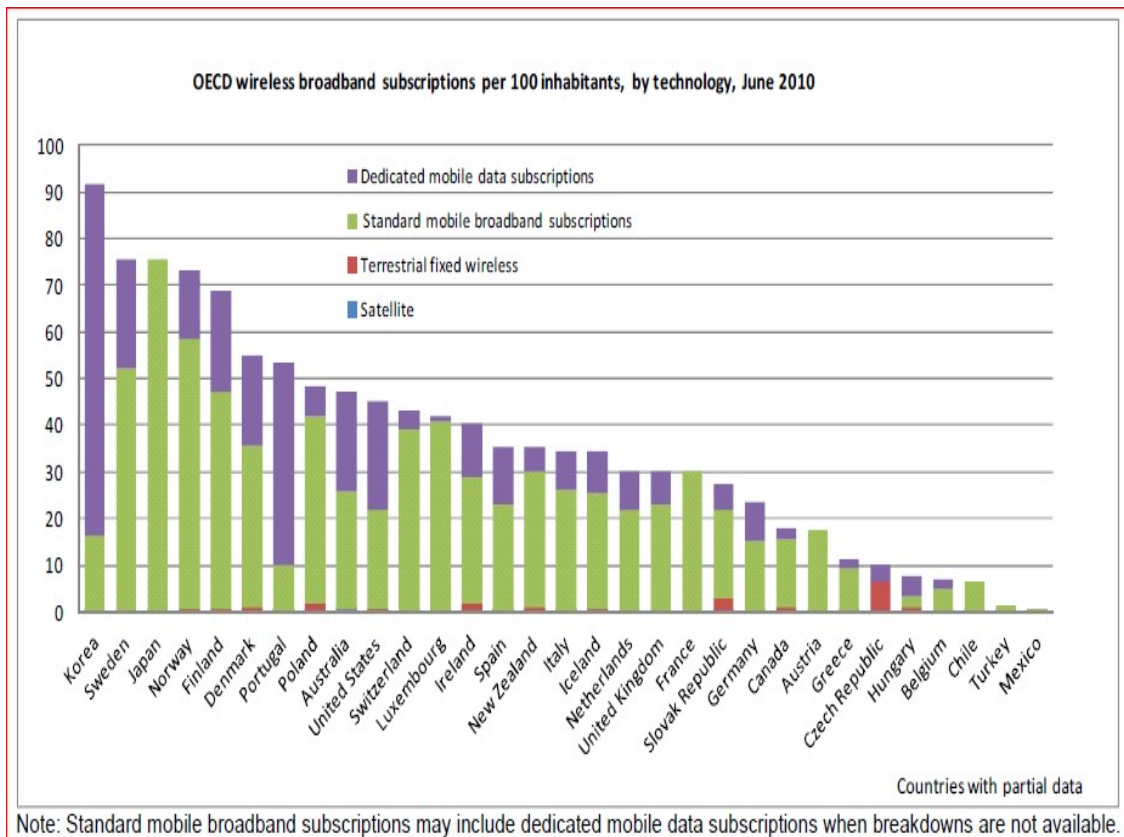
3. Monitoring the impact of National Broadband Plans

High-speed networks enabling access to, and use of, the Internet provide the foundation for the Internet economy. Acknowledging these facts, ministers in the Seoul Declaration

1. identified the challenge of “expanding Internet access and use worldwide”
2. agreed to “promote ubiquitous access to ICT networks and services” and to “ensure that broadband networks and services are deployed to attain the greatest practical national coverage and use”.

Over the last three years, policy makers have strived to meet goals set out in the Seoul Declaration. Increased access to the Internet has been the result of a number of different factors. Several of them can be attributed to policies introduced, or strengthened, following the Seoul Ministerial. The next section examines the developments made in terms of increased access to the infrastructure networks and the Internet. Policies will be presented both at international and national levels that have contributed to increased access.

แผนภาพที่ ๒ - ๔ สัดส่วนการเชื่อมต่อแบบไร้สายผ่านอุปกรณ์แบบพกพา

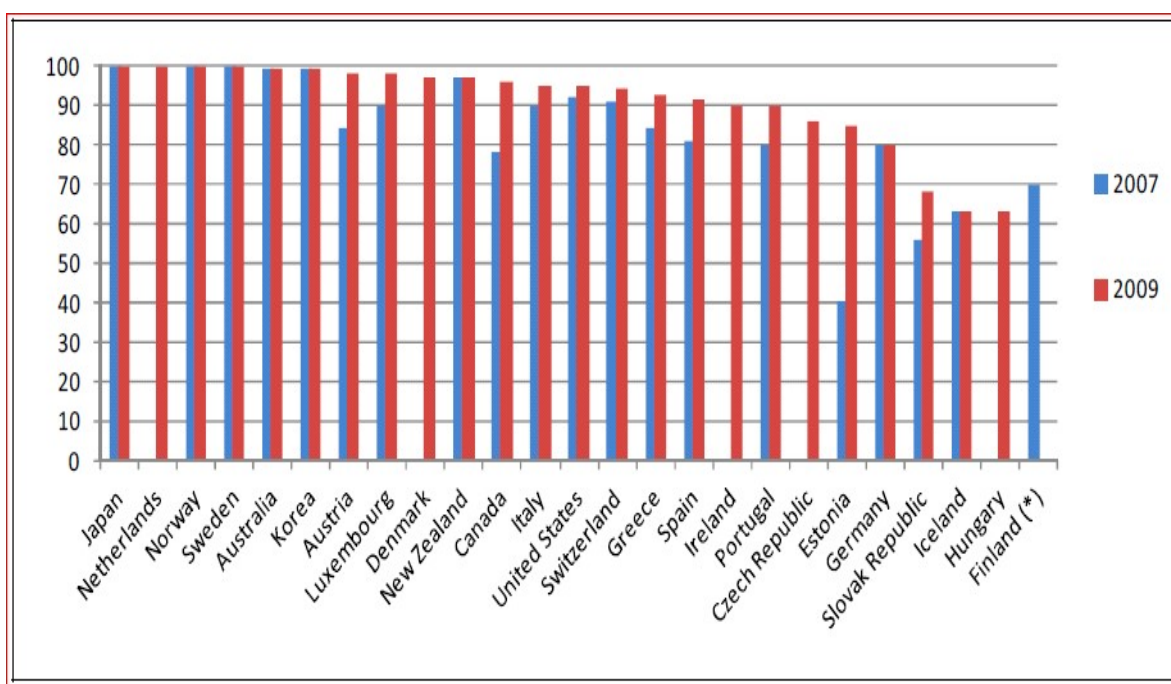
ที่มา : OECD Broadband Portal , 2011

The increasing number of subscriptions is related to the increased availability of high-speed broadband, both fixed and wireless, as well as significant changes that have occurred in the types and availability of terminals supporting mobile broadband.

ภาพที่แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนการเชื่อมต่อแบบไร้สายผ่านอุปกรณ์แบบพกพา ซึ่งประเทศเกาหลีใต้มีการเชื่อมต่อในสัดส่วนสูงที่สุด โดยสัดส่วนของการเชื่อมต่อเพื่อการใช้ข้อมูล ยังมีปริมาณสูงสุดอีกด้วย กว่าร้อยละ ๗๐ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความพร้อมของการพัฒนา เศรษฐกิจภาคดิจิทัล ตลอดจนการสะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการผลักดันนโยบายของประเทศ โดยประเทศญี่ปุ่นจะเป็นอันดับ 3 รองจากสวีเดน

Figure 5 show the development of 3G coverage respectively. In the OECD area, DSL has the most extensive broadband coverage and there has only been a marginal increase in coverage in most countries given that there was already a very high availability in most OECD countries before the Seoul Ministerial. Some countries that have a low coverage of 3G have seen high rates of growth from 2007 to 2009.

แผนภาพที่ ๒ - ๕ ความครอบคลุมของระบบ 3G ต่อ ร้อยละของประชากร

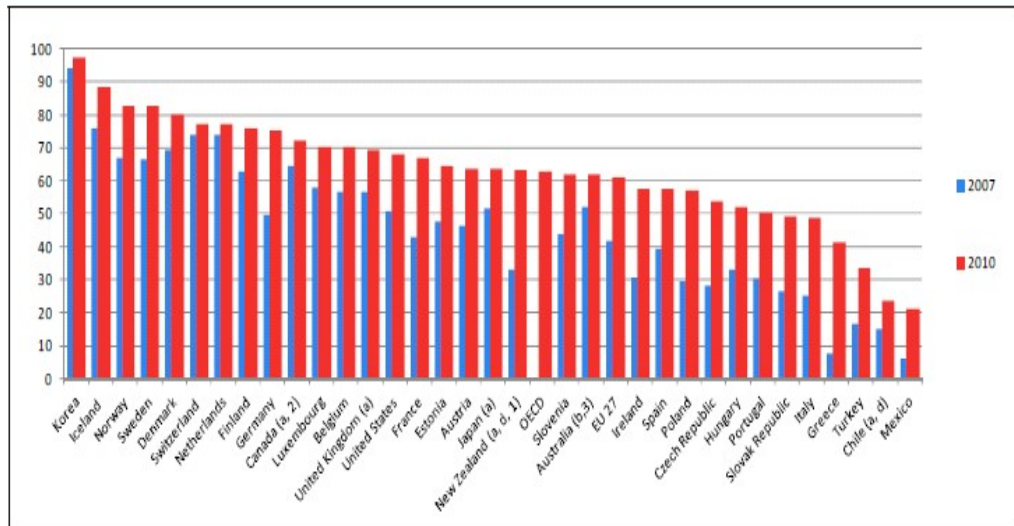

ที่มา : OECD forthcoming – Telecommunications database , 2011

The figures above show that, on the supply side, developments in OECD countries in terms of penetration and coverage are propitious. Broadband provides the platform to support the Internet and services and applications for the Internet economy. While the supply side is important, however, policy makers must also pay attention to the demand side.

An important source of data on the development of Internet access is drawn from sample surveys². The development of broadband infrastructure, and in many countries increased speeds, has stimulated the take-up and use by households of the Internet. Data from household surveys shows (Figure 7) how the number of households that have accessed the Internet via broadband connections has developed in OECD countries. In 2007, before the Seoul Ministerial, 50% of OECD member countries had a household access rate of above 50%. Since then, OECD countries with lower access levels have, in most cases, experienced significant growth rates. In 19 countries, the number of households with broadband access grew by more than 25% between 2007 and 2009. In 2009, more than 50% of households accessed the Internet via broadband connections in 23 member countries. In 2009, more than 90% of all Korean households used broadband connections, followed by Iceland (86.7%)

แผนภาพที่ ๒ - ๖ ร้อยละการเข้าถึงบอร์ดแบรนด์ของประเทศต่างๆ

Notes:

a. 2009; b. 2008; c. 2007; d. 2006

Internet access is via any device (desktop computer, portable computer, TV, mobile phone etc.).

Generally, data from the EU Community Survey on household use of ICT, which covers EU countries plus Iceland, Norway and Turkey, relate to the first quarter of the reference year. For the Czech Republic, data relate to the fourth quarter of the reference year.

Country notes:

(1) The information is based on households in private occupied dwellings with access to the Internet. Visitor-only dwellings, such as hotels, are excluded.

(2) Statistics for 2001 and every other year thereafter include the territories (Northwest Territories, Yukon Territory and Nunavut). For the even years, statistics include the ten provinces only.

(3) Data is based on a multi-staged area sample of private and non-private dwellings, and covers the civilian population only. Data for '2005-06' to '2008-09' includes persons aged 15 years and over except members of the permanent defence forces, certain diplomatic personnel of overseas governments customarily excluded from census and estimated population counts, overseas residents in Australia, and members of non-Australian defence forces (and their dependants) stationed in Australia.

ที่มา : OECD The Internet economy – A Statistical Profile

Notes: a. 2009; b. 2008; c. 2007; d. 2006 Internet access is via any device (desktop computer, portable computer, TV, mobile phone etc.).

Generally, data from the EU Community Survey on household use of ICT, which covers EU countries plus Iceland, Norway and Turkey, relate to the first quarter of the reference year. For the Czech Republic, data relate to the fourth quarter of the reference year.

Country notes:

1. The information is based on households in private occupied dwellings with access to the Internet. Visitor-only dwellings, such as hotels, are excluded.
2. Statistics for 2001 and every other year thereafter include the territories (Northwest Territories, Yukon Territory and Nunavut). For the even years, statistics include the ten provinces only.
3. Data is based on a multi-staged area sample of private and non-private dwellings, and covers the civilian population only. Data for '2005-06' to '2008-09' includes persons aged 15 years and over except members of the permanent defence forces, certain diplomatic personnel of overseas governments customarily excluded from census and estimated population counts, overseas residents in Australia, and members of non-Australian defence forces (and their dependants) stationed in Australia.

Source: OECD The Internet economy – A Statistical Profile

Overall, the figures above show that access to broadband networks and the Internet have constantly increased since the Seoul Ministerial in 2008. In the case of fixed broadband penetration and coverage, levels of access are relatively high in a growing number of countries. However, deployments of fibre networks are still at an early stage and there remain open issues regarding the best way of deployment and financing (see also section two). On the mobile broadband side, 3G coverage is high in the OECD area and data traffic is expected to grow significantly over the next few years (see Figure 8). A new technology, Long Term Evolution (LTE) is coming to the market, which can provide higher speed wireless data services with low latency (see OECD 2010i) with deployments taking place for instance in Northern Europe, Japan and the United States.

จากแผนภาพที่ ๒ - ๔ ถึง ๒ - ๖ แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัลโดยประเทศเกาหลีใต้มีความสำเร็จในการพัฒนาซึ่งสามารถเป็นแนวทางการพัฒนาให้กับประเทศอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นติดอันดับแรกเฉพาะการให้บริการที่ครอบคลุมประชากรของระบบ 3 G เท่านั้น

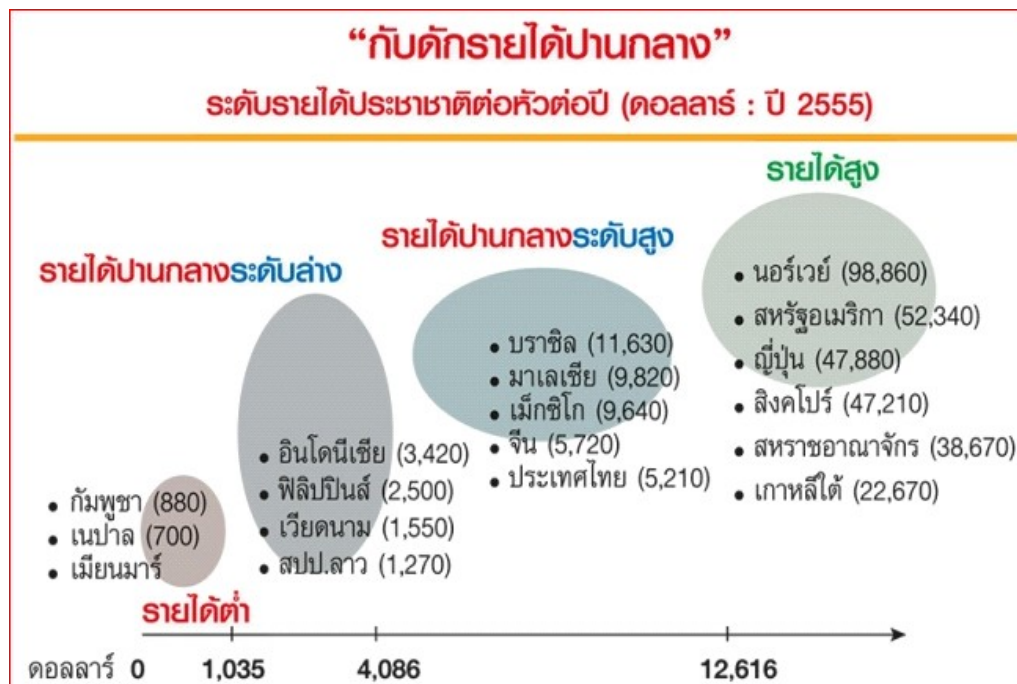
ภาพรวมการดำเนินการของประเทศเกาหลีใต้ เน้นที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับการขยายตัวของภาคบริการ โดยมีประเด็นหลักในการพัฒนาด้านต่างๆ คือ

๑. ขยายการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตให้มีความครอบคลุมทั่วประเทศ
๒. สร้างสภาพแวดล้อมทางการตลาดที่ดี สำหรับการลงทุนและการแข่งขัน
๓. สร้างรายได้จากแนวทาง convergence
๔. พัฒนาระบบเครือข่ายจาก IPv4 ไปใช้งาน IPv6
๕. การใช้คลื่นความถี่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเชื่อมต่อสำหรับระบบอินเทอร์เน็ต
๖. พัฒนาระบบการวัด การจัดการระบบระบบสถิติ และควบคุม

เศรษฐกิจภาคดิจิทัลกับการก้าวข้ามผ่านประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap)

ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล กับ การขับเคลื่อนประเทศไทย ให้หลุดพ้นจากประเทศในกลุ่มรายได้ปานกลาง มีผลที่สอดคล้องซึ่งจากแผนภาพที่ได้นำเสนอมา แสดงให้เห็นถึง การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัลจะมีผลกระทบโดยตรงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ในภาพรวมของประเทศ ซึ่งประเทศที่เป็นแบบอย่างได้ดีและมีความชัดเจน เช่น เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ มาเลเซีย

แผนภาพที่ ๒ - ๓ ระดับรายได้ประชาชาติ ต่อหัว ต่อปี พ.ศ.๒๕๕๕

ที่มา : ธนาคารโลก , ปี 2012

แผนภาพที่ ๒ – ๘ วิสัยทัศน์และแนวคิดในการพัฒนาประเทศ กลุ่มอาเซียน จีน อินเดีย

Country	Period	Theme/Vision
ASEAN 10 countries		
Brunei Darussalam	2012-17	Knowledge and innovation to enhance productivity and economic growth
Cambodia	2009-13	Growth, employment, equity and efficiency
Indonesia	2010-14	Realisation of an Indonesia that is prosperous, democratic and just
Lao PDR	2011-15	Socio-economic development, industrialisation and modernisation towards the year 2020
Malaysia	2011-15	Charting development towards a high-income nation
Myanmar	2012-15	Development of industry, balanced development, improvements in education, health and living standards and improved statistical capacities.
Philippines	2011-16	Pursuit of inclusive growth
Singapore	2010-20	Highly skilled people, innovative economy, distinctive global city
Thailand	2012-16	A happy society with equity, fairness and resilience under the philosophy of a Sufficiency Economy
Viet Nam	2011-20	A modern, industrialised country by 2020
2 large economies in Emerging Asia		
China	2011-15	Rebalancing the economy, ameliorating social inequality and protecting the environment
India	2012-17	Faster, more inclusive and sustainable growth

ที่มา : OECD Development Centre based on national sources, ปี 2012

The Emerging Asia region has positioned itself well to weather short-term economic volatility. However, this success serves only to underscore the need to focus on how to realise the region's long-term potential. On-going economic uncertainties in the advanced economies constantly drive home the point that the region cannot take for granted the steady increase in its capacities and uninterrupted economic growth. To achieve them will require considerable skill and effort from policy makers.

This edition of the Outlook includes “Structural Policy Country Notes” on the ten ASEAN member countries as well as on China and India, the two large emerging economies in the region. Each Note discusses the most important priorities set out in the country’s medium-term development plan. The Notes also discuss relevant experiences in OECD countries, providing useful insights and suggestions for “best practices” that may be useful for steering mutual learning with policy makers in Emerging Asia.

Countries in Emerging Asia need to ensure that the new growth and development strategies do indeed lead to sustainable growth. To meet that goal, structural policy reforms should be put in place to ensure that (among other things) there is sustained and robust productivity growth, the cornerstone of every nation’s economic growth and competitiveness. Reforms should also target economic upgrading to enable the region’s economies to participate competitively in global value chains in the face of changing domestic and international conditions. Failure to undertake the necessary reforms could put some of the countries at risk of being caught in the so-called “middle-income trap”.

There has been a broadening in the development strategies of Southeast Asian economies, with increasing focus on quality of growth (Table 2-8). For example, Thailand has redirected its five-year development plan towards a new model of holistic people-oriented development. The Philippine Development Plan has much the same objectives, adopting a framework for growth that is both sustainable and inclusive in that it seeks to generate widespread employment and reduce poverty. Indonesia’s vision looks to the “realisation of [a country] that is prosperous, democratic and just”, while that of Cambodia trains its sights on “growth, employment, equity and efficiency”.

The six most advanced ASEAN economies should address the common challenges of improving their capacity to provide the education and job skills that will be needed to develop greater productivity and technology-intensive industries. The fostering of inclusive growth and greater resilience to natural disasters and climate change are also becoming increasingly important priorities.

Brunei's economy needs to become less reliant on the oil and gas sectors, which accounted for more than 60% of GDP and 95% of total exports in 2010. The development of other high-value-added manufacturing and services sectors is a key priority. The Tenth National Development Plan is based on six strategic development thrusts. Three of these are particularly important to the goal of creating a more diversified economy: an environment conducive to business; an educated, highly skilled population; and a progressive, productive economy based on knowledge and innovation.

Indonesia needs to focus on reforms to make education more widely accessible, to strengthen its ability to deal with natural disasters and to accelerate reform of its social protection provision, particularly of its pension system. It should also improve the business environment.

Improvements to government policies, through measures such as reforms to make the current scholarship and conditional cash transfer (CCT) programmes more efficient, will be key to widening access to education. Indonesia is highly exposed to natural disasters that have claimed lives and wreaked financial and economic damage, with the poor disproportionately affected. Given this exposure, which may well increase with climate change, the country's natural disaster management system, particularly with regard to flooding, urgently needs to be strengthened.

The country's pension system, one of the pillars of its social protection system, is currently ill-suited to providing the majority of the retired population with a secure income. Reforms in this area need to be accelerated. Indonesia also needs to improve its business climate to ensure that its economic growth can be sustained. A key priority is to build on and reinforce the recent progress made in improving the investment climate by simplifying business procedures.

The Malaysian economy has proved to be resilient at a time of global uncertainty. Over the medium term, however, there are important long-standing structural issues that may affect its march towards developed country status by 2020.

Structural problems affecting the education system continue to be a stumbling block in efforts to improve productivity and to attract value-adding high-tech industries that require skilled labour. Small and medium-sized enterprises (SMEs), which contribute so heavily to employment, are especially hard-hit by difficulties in finding skilled labour. While the fiscal balance continues to improve, uncertainties in the external environment – coupled with the failure

so far of fiscal reforms to rein in spending on subsidies or to implement a goods and services tax (GST) – raise questions as to whether the improvement in public finances can be sustained.

Singapore's priorities for 2020 are to boost skill levels across job categories, to strengthen companies' abilities to seize business opportunities in Asia, and to make Singapore a distinctive global city and endearing home.

To boost job skills in an ageing population, the Singapore government has strengthened its adult learning policies. The authorities recognise the key role that SMEs play in the economy and have instituted policies to improve their productivity. SME support is provided through a multi-agency assistance framework that offers a variety of schemes, ranging from tax cuts to loans and grants that help defray the costs of productivity improvements in areas such as research and development (R&D), automation and business capacity building. The government has also recently formed a new workgroup to lead and co-ordinate efforts to raise awareness of the productivity-enhancing schemes, to help the SMEs overcome difficulties faced in economic restructuring and to raise productivity. Land scarcity is a key challenge that the government must address in its efforts to make the city state a distinctive global city and an endearing home. Policies need to manage the competition for different land uses while ensuring a quality environment for all.

Key priorities in the Philippines are to improve job creation, to strengthen resilience to natural disasters and climate change, and to promote development of the country's poorest regions. A weak job-creating capacity that has led to chronically high unemployment and – even more significantly – under-employment has been a critical contributory factor in persistent poverty and inequality. Job creation also needs to be bolstered through reforms to foster a more favourable business and investment climate, particularly for the small and medium-sized enterprises which contribute so much to employment. The Philippines' poorest island grouping, Mindanao, has been largely overlooked by rural development policies. To help Mindanao capitalise on its natural assets, invigorate its economy and lift its people out of poverty, rural development needs to focus on improving agricultural productivity and the island's woeful transport infrastructure.

The Philippines is one of the countries most prone to natural disasters in the world. It is exposed to multiple natural hazards, ranging from typhoons and earthquakes to volcanic eruptions and especially flooding. Serious aggravating factors are environmental degradation, climate change and uncontrolled urbanisation. Reforms to improve disaster management and to foster environmentally sustainable growth will be essential to improving and sustaining the country's development.

Although Thailand has carried out some reforms in the two years since the latest medium-term development plan was initiated, it needs to do more – specifically to upgrade educational quality, to strengthen the agriculture sector and to restructure the economy with an emphasis on green growth.

In education, there needs to be a co-ordinated effort to elevate the quality of learning and teaching if outcomes are to be improved. In agriculture, meeting the challenge of greater productivity and income and employment security requires further efforts to modernise the sector and to educate farmers in the use of technology. As regards green growth, Thailand can make its national strategy more effective by strengthening institutional co-ordination and by raising levels of public awareness of the benefits of a green lifestyle.

Sustainable development of natural resources and agriculture are key priorities for the CLMV countries. A number of them also need to focus on strengthening institutional capacities for preserving macroeconomic and financial stability.

Cambodia's economic development has been fast paced. To keep growth sustainable and strong, there are three priority areas on which the government should focus in the medium term. First, agriculture, particularly rice production, needs to be further developed. The government has introduced a new system of rice intensification (SRI) to improve the productivity of rice-field irrigation and has taken measures to diversify agriculture as a whole. The second priority is to further develop the prudential and supervisory framework of the financial sector to ensure financial stability in a context of fast credit growth. Finally, development of the tourism industry needs to be strengthened by increasing the number of tourist destinations and by improving transport and other essential infrastructure.

Lao PDR's resource-based economy – driven by forestry, agriculture, hydropower and minerals – is on a robust, impressive growth path. However, development has been uneven and poverty remains widespread. The government needs to adopt a sustainable, inclusive growth model so as to reduce poverty, while implementing sound strategies for natural resource management to ensure that the country's economic growth is environmentally sustainable. The development of infrastructure needs to keep pace with the country's fast economic growth and rapid urbanisation in order to ensure that growth is sustainable and help improve the welfare of the people as a whole.

Fortunate to be endowed with a wealth of natural assets, Myanmar is well positioned to engage a multi-pronged development strategy that draws on agriculture, mining and extraction, manufacturing and services. For the strategy to be a success, the internal peace process and renewed relations with major bi-lateral and multi-lateral partners will be important. Myanmar can also benefit from its advantageous location between major growth poles and markets, such as China and India, and its proximity to the ASEAN tigers to regain – or even exceed – the importance it once enjoyed as a regional hub.

Myanmar has already undertaken some major reforms and the political will to take them even further appears strong. However, the country will need to address important, long-standing issues related to the economy, such as an environment that is still not very conducive to business, the lack of skilled labour, and underdeveloped infrastructure.

Since Viet Nam initiated its Doi Moi Policy of economic reform in 1986, it has made considerable progress in modernising its economy and has achieved impressive results in growth and poverty reduction. However, growth has slowed in the last five years. Sustaining economic development will require increasingly sophisticated labour skills to enable industry to shift towards higher productivity and technology-intensive activities. Viet Nam urgently needs to improve schooling and technical and vocational education and training (TVET) if it is to rectify the mismatch between skills supply and demand.

Viet Nam needs to foster an equitable, stable business environment and to ensure a level playing field for non-state and state-owned enterprises. Only then will it be able to fully harness the essential and growing economic contributions of its SMEs. The country also urgently needs to reform its monetary policy framework so that policy can more effectively sustain

macroeconomic stability. In the medium and long term, it should direct its monetary policy towards controlling inflation and reducing macroeconomic fluctuations.

The two large countries in the region face the challenge of strengthening the capacity of government institutions to support development and maintain macroeconomic stability.

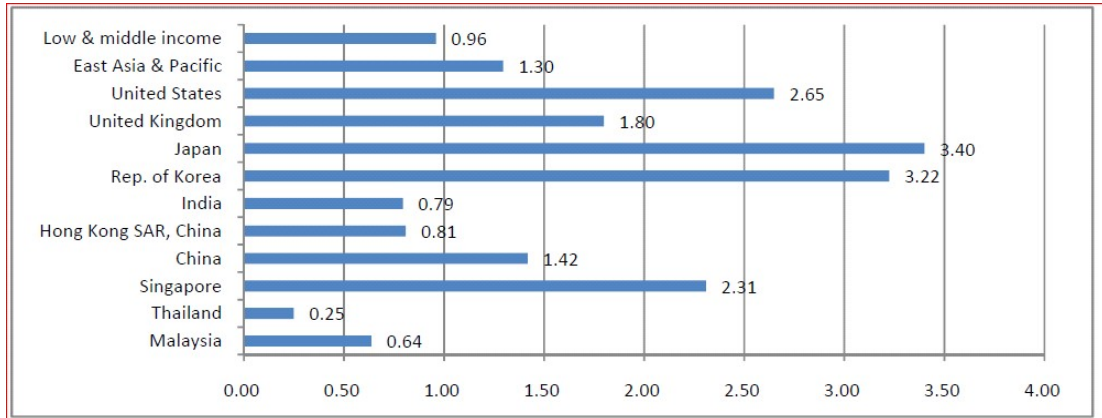
China has made significant progress over the last decade in sustaining and broadening its economic development, in continuing to raise living standards, and in enhancing its status in the international community. Improvement in the government's institutional capacity to further promote those goals has become a key priority.

One important policy direction laid out in the 12th Five-Year Plan (FYP) is to improve the provision of basic public services – notably public education, health care and social security – by undertaking more effective institutional reforms and defining more clearly the responsibilities of different levels of government. The FYP goes on to state the government's intention of deepening fiscal reform through improvements to transfer payment, budget management and tax systems. While China has made progress in these areas, it can do more to streamline administrative efficiency and to accelerate budgetary reforms.

India's economy has developed quickly in the last decade, improving living standards and experiencing strong growth in such critical sectors as information and communication technology (ICT). In recent years, however, circumstances have become less conducive to growth: macroeconomic conditions in the developed economies point to a prolonged external slowdown, while domestic constraints such as high inflationary pressures and rising fiscal and current account deficits have emerged.

The 2013-14 budget focuses on the poor as part of the overarching goal of creating opportunities for young people to acquire the education and skills that will enable them to get decent jobs or become self-employed. Similarly, the educational focus of the 12th FYP is on teacher training, evaluation and accountability. It also stresses the need for higher quality in research, infrastructure, teachers and curriculum content.

แผนภาพที่ ๒ – ๘ Expenditure on Research and Development as a Percentage of GDP, 2006

ที่มา : Extracted from World Development Indicators (2011) database.

แผนภาพที่ ๒ – ๑๐ นโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจระยะกลางของประเทศในกลุ่มอาเซียน

ASEAN-6		
Country		Policy focus
Brunei Darussalam	Human capital development	Improve private sector development to diversify beyond the hydrocarbon economy
	Private sector development	Legislate and Implement competition policy
	Innovation	Improve tertiary education attainment
Indonesia	Education	Widen access to education, in particular for low-income households
	Disaster management	Strengthen natural disaster management and protection Infrastructure
	Social security reform	Accelerate reform of the pension system to improve transparency and quality
Malaysia	Education	Improve the quality of education
	SME development	Improve the productivity of SMEs
	Taxation	Widen the tax base and improve tax administration and compliance
Philippines	Poverty	Create more jobs for sustainable poverty reduction
	Human capital development	Build holistic disaster risk reduction and management capacities to reduce vulnerability to natural hazards
Singapore	Governance	Improve agricultural productivity and transport Infrastructure in Mindanao
	Land use	Optimise land use and allocation by incorporating a green growth strategy
	SME development	Raise SME productivity through well co-ordinated assistance programmes
Thailand	Education	Strengthen life-long learning to increase labour market flexibility
	Education	Upgrade human capital by improving the national curriculum and teaching standards
	Agriculture	Improve agricultural productivity through modernisation and education
	Green growth	Improve institutional co-ordination to achieve green growth
CLMV		
Country		Policy focus
Cambodia	Agriculture	Improve productivity of agriculture, in particular rice production
	Financial sector	Improve the prudential and supervisory framework for the financial sector
	Tourism	Develop tourism-specific Infrastructure
Lao PDR	Poverty	Reduce poverty through Inclusive growth
	Natural resource management	Improve national resource management, in particular mining, to ensure environmental sustainability
Myanmar	Infrastructure	Develop transport Infrastructure to speed up rural development
	Private sector development	Create a business-enabling environment
	Human resource development	Upgrade education and anticipate future demands for skilled labour
Viet Nam	Financial sector development	Create a stable and efficient financial system
	Human capital development	Increase access to education and strengthen TVET to improve the quality of human capital
	Private sector development	Ease access to credit and lower transport costs to develop the private sector
	Financial sector development	Restructure the financial system to enhance the effectiveness of monetary policy

ที่มา : OECD Development Centre , ปี 2011

แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ

เศรษฐกิจภาคดิจิทัล หรือ Digital Economy ในประเทศไทยเป็นคำที่มีการใช้ในช่วงปี ๒๕๕๗ หลังจากมีการประกาศนโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) และ รองนายกรัฐมนตรี (ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล) ได้เสนอแนวคิดผ่านสื่อสารมวลชน โดยได้รับการขานรับจากหลายภาคส่วนและมีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างกว้างขวางเพื่อสนับสนุนให้การขับเคลื่อนนโยบายเป็นรูปธรรมและเกิดผลลัพธ์อย่างรวดเร็ว

วรากร สามโกเศศ (๒๕๕๗) ได้ให้ความคิดเห็นว่า “Digital Economy จะอำนวยให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของภาคต่างๆ มีมูลค่าสูงยิ่งขึ้นและมีประสิทธิภาพสูงขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังสนับสนุนความแข็งแกร่งในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด อันเนื่องมาจากการมีข่าวสารข้อมูลที่กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ภาค Hospitality ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมท่องเที่ยว ที่พักผ่อนหย่อนใจ อาหาร บันเทิง การเดินทาง wellness (นวด สปา รักษาพยาบาล) ซึ่งกำลังจะมีความสำคัญในภูมิภาคของ CLMV (Cambodia-Laos-Myanmar-Vietnam) จีนตอนใต้และไทยมากยิ่งขึ้นจะได้านิสงค์เป็นอย่างมากจากการเป็น Digital Economy”

ทวี มิเงิน (๒๕๕๗) ได้แสดงความคิดเห็นในคอลัมน์เมืองไทย ๒๕ หนังสือพิมพ์ข่าวสด วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๗ ว่า “เศรษฐกิจภาคดิจิทัล หากสามารถทำได้จริงก็จะช่วยให้เศรษฐกิจไทยหลุดออกจากกับดักรายได้ปานกลาง เหมือนอย่างเกาหลีหรือญี่ปุ่น ล้วนแต่ประสบความสำเร็จจากการใช้เทคโนโลยีสื่อสารสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการสามารถช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานนำไปสู่การยกระดับรายได้ของประเทศได้”

สถาบันอนาคตไทยศึกษาได้นำเสนอข้อสังเกตเรื่องนี้ ๖ ข้อ ดังนี้

๑. ดิจิตอลอีโคโนมี ต้องมุ่งเน้นไปที่การสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ในกรณีของ Hard Disk Drive สินค้าดิจิตอลที่เราส่งออกเป็นอันดับ ๒ ของโลกแต่ราคาเพิ่มเพียง ๓% ซึ่งเพิ่มน้อยมาก

๒. ไม่ใช่เพียงภาครัฐตั้งหน่วยงานใหม่หรือปรับโครงสร้างองค์กร ดังนั้นความสำเร็จไม่ใช่อยู่ที่การเปลี่ยนชื่อกระทรวง ถ่ายโอนกำลังคน หรือเพิ่มกรมทำภารกิจ ดังนั้น สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญจะทำอย่างไรให้ ดิจิตอลอีโคโนมี เกิดจากความร่วมมือภาคเอกชนนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

๓. ไม่ใช่แค่จัดสัมมนาให้กับภาคเอกชน เพราะข่าวที่ออกมาเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาผู้ประกอบการในเรื่อง “ดิจิตอลอีโคโนมี” ว่าจะมีการอบรมเพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่ “ต่อยอด” อบรมและให้คำปรึกษาแนะนำการใช้สื่อออนไลน์ จากนั้นอบรมสัมมนาในหลักสูตรการตลาด เป็นต้น

๔. ต้องให้เอกชนและวิชาการเกิดความร่วมมือในการพัฒนาธุรกิจดิจิทัล ประเทศที่ประสบความสำเร็จพบว่า การสร้างคลัสเตอร์ของสินค้าใช้เทคโนโลยีสูงนั้น เกิดจากความร่วมมือจากภาคเอกชนกับวิชาการทั้งสิ้น

๕. บุคลากรด้าน IT มีปริมาณมากพอแล้วแต่ต้องปรับปรุงคุณภาพ เรามีบัณฑิตจบปริญญาตรี จบสาขาคอมพิวเตอร์ ๑ หมื่นคน ๑ ใน ๖ ตกงาน และ ๔๐% ทำหน้าที่ธุรการหรือเสมียน ดังนั้นโจทย์จึงไม่ใช่เรื่องกำลังคนแต่เป็นคุณภาพ

๖. ปรับปรุงกระบวนการทำงานของรัฐให้เกิดผลจริง ที่ผ่านมาจะเน้นผลลัพธ์มากกว่ากระบวนการ นอกจากนี้ถ้าจะให้เกิดผลจริงจะต้องมีผู้รับผิดชอบชัดเจน เป็นต้น

สมาคมสมาพันธ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแห่งประเทศไทย (ทีเอฟไอที) ในนามกลุ่มสมาคมในอุตสาหกรรมไอซีทีด้านต่างๆ ได้ทำจดหมายเรื่อง “ข้อเสนอเพื่อการพัฒนา นโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล” ๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ เสนอไปยังรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีและการสื่อสาร โดยมีข้อเสนอ ๔ ด้านประกอบด้วย ๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒. ด้านธุรกิจและพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ๓. ด้านการพัฒนาบุคลากร ๔. ภาครัฐบาล ทั้ง ๔ ด้านที่สมาคมทีเอฟไอทีเสนอเพื่อจะประเด็นเร่งด่วนที่ต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนเป็นเรื่องแรกๆ

วิชัย เบญจรงค์กุล ประธานสมาคมทีเอฟไอที ระบุว่าการรวมโครงสร้างพื้นฐานเป็นเรื่องสำคัญที่สุดทั้งส่วนของการใช้โครงข่ายร่วมกัน (เน็ตเวิร์กแชร์ริ่ง) ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้เสนอให้มีการเชิญภาคเอกชนเข้ามาร่วมทำงานกับภาครัฐ เพราะเมื่อโครงสร้างพื้นฐานมีความสมบูรณ์จะมีผลต่อเนื้อหาให้การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าถึงข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐรวมถึงบริการต่างๆ ของประชาชนมีมากขึ้นขณะที่การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างภาครัฐและเอกชนก็จะมีประสิทธิภาพตามไปด้วย

“ตัวชี้วัดที่สมาคมทีเอฟไอทีเสนอคือภายใน ๕ ปีจะต้องสามารถให้บริการเชื่อมต่อ การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่ ๑๐๐ Mbps. ครอบคลุมพื้นที่ ๕๕% ภายในปี ๒๕๖๓ รวมทั้งให้รัฐบาลสนับสนุนการสร้างเกตเวย์หรือเครือข่ายใยแก้วสำหรับเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตไปต่างประเทศได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่านเกตเวย์ของประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ และฮ่องกง ซึ่งการสร้างเกตเวย์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตออกต่างประเทศโดยตรงจะส่งผลให้ราคาบริการอินเทอร์เน็ตถูกลง”

“เรื่องเร่งด่วนที่สองคือ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและระเบียบของทางราชการ เพื่อเพิ่มความสามารถในการทำงานให้มากขึ้นขณะที่การตั้งกระทรวงดิจิทัลอีโคโนมี ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี และสุดท้ายคือ การพัฒนาบุคลากรทั้งคนที่ทำงานอยู่แล้วและคนที่กำลังจะเข้าสู่การทำงานเพราะประเทศไทยกำลังเคลื่อนตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลแต่บุคลากรยังทำงานด้วยอนาล็อก”

นายพิภพ ดวงคำสวัสดิ์ รองประธานสมาคมทีไอเอฟไอทีฝ่ายแรงงาน “จากผลการสำรวจพบว่าแต่ละปีคนไทยจบด้านไอซีทีราว ๔ หมื่นคน ขณะที่ตลาดอุตสาหกรรมไอซีทีมีความต้องการแรงงานประมาณ ๑ แสนคนและเมื่อเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (เออีซี) ความต้องการแรงงานในตลาดอุตสาหกรรมไอซีทีจะเพิ่มเป็น ๒ แสนคนต่อปี ขณะที่แรงงานในอุตสาหกรรมไอซีทีไทยคิดเป็นร้อยละ ๕๖ เรียงจบด้านไอซีทีในระดับ ปวส.ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ส่วนร้อยละ ๔๔ มาจากสายอาชีพอื่นๆ ดังนั้นจึงเสนอให้ตั้งกองทุนเพื่อสร้างมาตรฐานวิชาชีพนักไอทีและพัฒนาบุคลากรภาครัฐเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบ”

นายคุณพล สยามวาลา อุปนายกสมาคมสมาพันธ์ไอเฟนเซอร์สประเทศไทย “หนึ่งในข้อเสนอเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาบุคลากร คือ การเสนอจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรด้วยงบประมาณไม่น้อยกว่า ๕,๐๐๐ ล้านบาท โดยสร้างมาตรฐานวิชาชีพไอทีและผลักดันอย่างจริงจังพร้อมกับสร้างมาตรฐานกลางระดับประเทศโดยไม่ได้มุ่งแข่งขันกับการสอบวัดมาตรฐานของเอกชนแต่สามารถใช้เทียบเคียงในการวัดมาตรฐานระดับเดียวกันได้”

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เศรษฐกิจภาคดิจิทัลเป็นเรื่องใหม่ต่อประเทศไทย ดังนั้นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจภาคดิจิทัล จะเน้นไปที่การพัฒนาแต่ละภาคส่วนซึ่งเป็นไปตามบริบทของแต่ละประเทศ ชื่อเรียกที่แตกต่างกัน ทิศทางที่แตกต่างกันของแต่ละประเทศ แต่โดยรวมๆ สามารถนำมาปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัลของประเทศไทยได้ ซึ่งเอกสารงานวิจัยข้อมูลต่างๆ ที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เป็นขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) โดยมีรายงานการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น

OECD (2012), “ICT Skills and Employment : New Competences and Jobs for a Greener and Smarter Economy” เสนอรายงานเกี่ยวกับทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการทำงานอันจะมีส่วนสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ รูปแบบการจ้างงาน จำนวนของผู้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูงของประเทศต่างๆ โดยมีการแบ่งทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็น ๓ ระดับ คือ

๑. ระดับ Basic User มีความสามารถในการใช้งานในระดับทั่วไป
๒. ระดับ Advanced users มีทักษะการใช้งานขั้นสูง เฉพาะส่วนงานหรือเครื่องมือ
๓. ระดับ IT Specialist มีความสามารถในการสร้าง ใช้งาน บำรุงรักษาระบบ IT ตลอดจนมีทักษะด้านธุรกิจ

OECD (2012), “The Impact of Internet in OECD Countries” เสนอรายงาน เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อกิจกรรมด้านต่างๆ เช่น เครือข่ายสังคม การหางาน การทำธุรกรรม การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อสนับสนุนการวิจัยและงานวิชาการ รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ผลกระทบต่อ การขับเคลื่อนและการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ฯลฯ

OECD (2013), “Empowering and Protecting Consumers in the Internet Economy” เสนอรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศเกาหลีใต้ ซึ่งมีความเติบโตและผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมโดยแสดงถึงกรอบยุทธศาสตร์ของการพัฒนาหลายด้าน คือ ขยายการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตให้มีความครอบคลุมทั้งประเทศ สร้างสภาพแวดล้อมทางการตลาดที่ดีสำหรับการลงทุนและการแข่งขัน สร้างรายได้จากแนวทาง convergence พัฒนาระบบเครือข่ายจาก IPV4 ไปใช้งาน IPV6 การใช้คลื่นความถี่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเชื่อมต่อ สำหรับระบบอินเทอร์เน็ต พัฒนาระบบการวัด การจัดการระบบระบบสถิติ และควบคุม

OECD (2013), “Exploring the Economics of Personal Data: A Survey of Methodologies for Measuring Monetary Value” เสนอรายงานเกี่ยวกับรูปแบบการเก็บข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและสร้างคุณค่าของข้อมูลในด้านต่างๆ ทั้งภาคธุรกิจ การบริการภาครัฐ ซึ่งประเทศต่างๆ ต้องมีนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเป็นระบบ

OECD (2014), “The Economic Outlook for Southeast Asia, China and India 2014 : Beyond the Middle-Income Trap” เสนอรายงานเกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจ แผนการพัฒนาประเทศในช่วงต่างๆ สถานะและทิศทางของประเทศ การเติบโตทางเศรษฐกิจ รายงาน และการคาดการณ์เกี่ยวกับการผลักดันประเทศให้ก้าวพ้นประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ตลอดจนการรายงานสถานะของประเทศในกลุ่มอาเซียนรายประเทศและข้อมูลเปรียบเทียบ ที่แสดงให้เห็นถึงการที่ประเทศไทยยังอยู่ในกลุ่มประเทศรายได้ปานกลาง ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนประเทศ

Somchai Jitsuchon TDRI (2012) Thailand in a Middle-income Trap เสนอรายงานเกี่ยวกับการที่ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศรายได้ปานกลาง และอาจจะติดกับดักรายได้ปานกลาง ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายด้าน ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญคือ แรงงานขาดทักษะและความรู้ด้านภาษา เทคโนโลยีสารสนเทศ ความคิดสร้างสรรค์ การเป็นผู้นำ การสื่อสาร การจัดการด้านเวลา การทำงานเป็นทีมและความเป็นมืออาชีพ

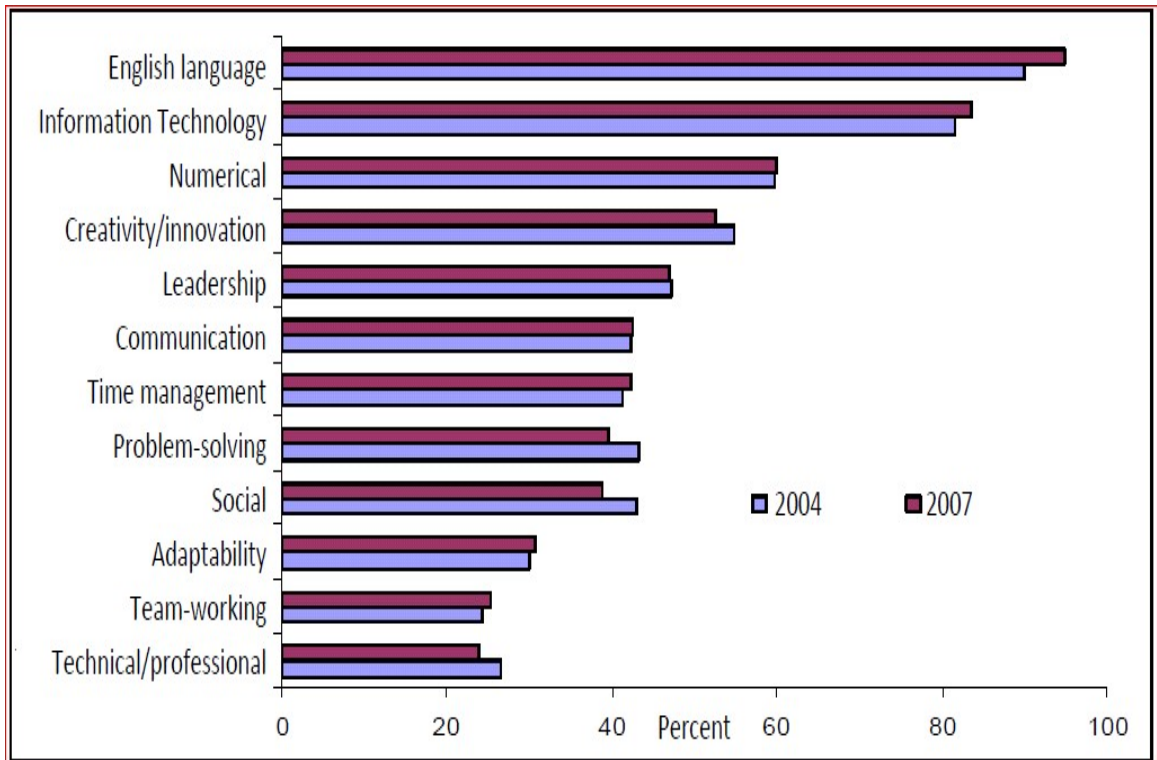
ซึ่ง แรงงานไทยขาดแคลนมาหลายปีแล้วและจะขาดแคลนมากขึ้นอย่างรวดเร็วตามโครงสร้างประชากรในอนาคต ค่าแรงในระยะยาวปรับตัวสูงขึ้น การใช้แรงงานต่างชาติราคาถูกเป็นเพียงการต่อลมหายใจ การศึกษาของเราไม่สามารถผลิตแรงงานคุณภาพที่ตรงกับความต้องการตลาดได้ โดยเฉพาะทักษะด้านภาษาและ IT ค่ามีส่วนทำให้การลงทุนน้อยลง และไม่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงขึ้น ทรัพยากรธรรมชาติถูกใช้เกือบหมดแล้ว ไม่สามารถนำมาใช้เป็นปัจจัยไร้ต้นทุน (free input) สำหรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อีกต่อไป ในขณะที่เสียงเรียกร้องของสังคมทำให้ภาคธุรกิจต้องมีต้นทุนในการรักษาภาวะแวดล้อมใน รูปแบบต่างๆ เช่น ภาษีสิ่งแวดล้อม ต้นทุนการทำ EIA/HIA การขยายตัวของธุรกิจจะไม่เร็วเหมือนในยุคอดีต

การรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจมหภาคยากกว่าแต่ก่อน เพราะอัตราแลกเปลี่ยนที่ผันผวนมากขึ้น ตามการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่รวดเร็วและพลิกผันตลอดเวลา นโยบายการคลังก็มีข้อจำกัดจากความสามารถในการจัดเก็บภาษีที่ต่ำกว่าศักยภาพ ทำให้ภาครัฐมีแนวโน้มที่จะเจอข้อจำกัดในการใช้จ่ายเพื่อเพิ่ม growth potential ของประเทศ โดยเฉพาะการลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐาน (infrastructure) การใช้จ่ายด้านสวัสดิการสังคมที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ยิ่งเร่งให้ภาครัฐมีข้อจำกัดเร็วขึ้น ส่วนภาคธุรกิจเอกชนก็อ่อนแอ ขาดการมองการณ์ไกล แก้ปัญหาเฉพาะหน้าเป็นหลัก ไม่สามารถเป็นตัวนำในการลงทุน มีข้อจำกัดในการเพิ่มระดับการแข่งขันในภาคเศรษฐกิจบางประเภท เช่น ธนาคาร ธุรกิจ ตลาดทุน การศึกษาพื้นฐาน หรือมี missing market ในเรื่องที่สำคัญ เช่น การพัฒนาฝีมือแรงงานที่ได้มาตรฐานและตรงความต้องการตลาด

การเลือกจุดเริ่มต้นในการแก้ไขปัญหา

1. ลดการส่งออก การส่งออกมากเป็นอาการของปัญหามากกว่าสาเหตุ ไม่ใช่จุดเริ่มต้นที่ดี ในขณะที่การส่งออกทำให้ภาคธุรกิจต้องรักษาและเพิ่มประสิทธิภาพตลอดเวลา
2. ปรับนโยบายอุตสาหกรรม (ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ) หากดำเนินนโยบายถูกต้องจะช่วยลดการพึ่งพิงการส่งออกอย่างเป็นธรรมชาติมากกว่า วิธีการเช่น ลดการปกป้องและผูกขาดในภาคธุรกิจสำคัญ เช่น ธุรกิจบริการมูลค่าสูง เพิ่มนวัตกรรมในภาคเกษตร/อาหาร
3. เพิ่มค่าแรง เป็นการฟื้นกลไกตลาด ต้องทำอย่างระมัดระวังที่สำคัญต้องมีมาตรการอื่นรองรับ เช่น ปฏิรูปการศึกษา การฝึกฝีมือแรงงาน ลดการผูกขาด

แผนภาพที่ ๒ – ๑๑ รายงานการขาดทักษะของแรงงานไทย ในมุมมองของนักลงทุนต่างชาติ

ที่มา : World Bank , ปี ๒๐๐๘

ผลิตภาพแรงงานไทยขยายตัวชะลอตัวในช่วงทศวรรษ ๒๕๔๓ - ๒๕๕๓ โดยขยายตัวต่ำลงเกือบ ๓ เท่าเมื่อเทียบกับทศวรรษ ๒๕๒๕ - ๒๕๓๕ ซึ่งอัตราการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพแรงงานอยู่ที่ ๖.๗% ในขณะที่ทศวรรษ ๒๕๔๓ - ๒๕๕๓ อยู่ที่ ๒.๕% ซึ่งจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

๑. ความสามารถของแรงงานขาดการปรับเปลี่ยนไปสู่อุตสาหกรรมที่มีความสลับซับซ้อน และสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value-added)

๒. อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังคงเป็นการใช้แรงงานฝีมือเข้มข้น

๓. จิตความสามารถด้านนวัตกรรมของไทยยังอยู่ในระดับต่ำเป็นอันดับที่ ๖๐ และมีมูลค่าเพียง ๓.๘ (ที่มา : WEF 2012-13 (Capacity for Innovation 2012-13 weighted average 1= not at all; 7 = to a great extent)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

๑. กรอบแนวคิด

เนื่องจากแนวคิดเศรษฐกิจภาคดิจิทัลเป็นเรื่องใหม่สำหรับสังคมไทย การดำเนินการยังอยู่ในขั้นการกำหนดนโยบายและการขับเคลื่อน โดยภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องเป็นกลุ่มหลัก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยจะทำการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเน้นการศึกษารวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นจริง ณ ปัจจุบัน การค้นหาข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ต่างๆ โดยศึกษาวิเคราะห์กระบวนการ รูปแบบ ของการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล และเปรียบเทียบกับต่างประเทศบางประเทศ โดยมุ่งเน้นการเสนอแนวทางเพื่อการพัฒนาผู้ประกอบการรองรับเศรษฐกิจภาคดิจิทัล การแก้ไขปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดนโยบายที่มีความเหมาะสม โดยเสนอแนะแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

๒. การเก็บข้อมูล

การรวบรวมเอกสารและนโยบาย กระบวนการ ความพร้อมในการส่งเสริมเศรษฐกิจภาคดิจิทัลของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัล การพัฒนาผู้ประกอบการรองรับเศรษฐกิจภาคดิจิทัล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเชี่ยวชาญสนใจและสามารถให้ความเห็นได้ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย อาทิ

๒.๑ ผู้ทรงคุณวุฒิ ภาครัฐ กระทรวง กรมต่างๆ จำนวน ๓ ท่าน

๒.๒ ผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ด้านอุตสาหกรรม จำนวน ๓ ท่าน

๒.๓ ผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคการศึกษา สถาบันการศึกษา จำนวน ๓ ท่าน

๓. ประเด็นการสัมภาษณ์

ประเด็นการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย การพัฒนานวัตกรรมและผู้ประกอบการ เพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล ด้านต่างๆ

๓.๑ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Hard Infrastructure)

๓.๒ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านซอฟต์แวร์ (Soft Infrastructure)

๓.๓ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการ (Service Infrastructure)

๓.๔ การส่งเสริมและผลักดันเศรษฐกิจภาคดิจิทัล (Digital Economy Promotion)

๓.๕ การให้ความรู้และการสร้างสังคมดิจิทัล (Digital Society and Knowledge)

๓.๖ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- ๓.๗ ทักษะของบุคลากรและผู้ประกอบการ เพื่อรองรับการขับเคลื่อนด้านต่างๆ
- ๓.๘ Demand Side ความต้องการของตลาดแรงงาน
- ๓.๙ Supply Side ความสามารถในการผลิตบุคลากร
- ๓.๑๐ เปรียบเทียบการพัฒนาของประเทศต่างๆ

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เป็นเทคนิคการวิจัยสำหรับการหาคำอธิบายหรือถ้อยคำสำหรับข้อมูลที่ได้ เพื่อให้สามารถใช้อ้างอิงได้อย่างน่าเชื่อถือ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับแล้วนำมาแยกหมวดหมู่ จัดประเภท และหาข้อสรุปจากสิ่งที่ค้นพบผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจะให้คำตอบสำหรับคำถามงานวิจัยในขอบเขตทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับ “การพัฒนาผู้ประกอบการไทยเพื่อรองรับการพัฒนาสู่เศรษฐกิจภาคดิจิทัล”

สรุปผลการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และจัดทำรายงานผลการศึกษาในรูปแบบรายงานฉบับสมบูรณ์ เนื้อหาของรายงานตามขอบเขตของงานวิจัยที่ได้นำเสนอ

สรุป

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัลนับเป็นประเด็นที่มีความท้าทายต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งบริบททางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ต่างจากการพัฒนาของประเทศต่างๆ ทั้งในภูมิภาคอาเซียนและภูมิภาคอื่น การใช้งบประมาณการลงทุน การปรับโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐและการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย อาจจะไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว แนวนโยบายยังคงเป็นความท้าทายต่อภาครัฐและเอกชนของประเทศไทย ที่ต้องปรับแนวคิดให้เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน

บทที่ ๓

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล

กระบวนการในการกำหนดนโยบาย

นโยบายด้านเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ได้มีการขับเคลื่อนผ่านนโยบายของรัฐบาล ประกอบไปด้วยการดำเนินการในด้านต่างๆ ๕ ด้าน คือ

๑. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Hard Infrastructure)
๒. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านซอฟต์แวร์ (Soft Infrastructure)
๓. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการ (Service Infrastructure)
๔. การส่งเสริมและผลักดันเศรษฐกิจภาคดิจิทัล (Digital Economy Promotion)
๕. การให้ความรู้และการสร้างสังคมดิจิทัล (Digital Society and Knowledge)

โดยมีการขับเคลื่อนที่สำคัญผ่านกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศเดิม ซึ่งได้ปรับบทบาทเป็นกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และมีการประกาศนโยบายนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) เป็นนโยบายที่สำคัญเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม สำหรับข้อมูลต่างๆ ได้จากเว็บไซต์ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นหลัก (ที่มา : <http://www.mict.go.th/view/1/ Digital%20Economy>)

การขับเคลื่อนเข้าสู่ความเป็นดิจิทัลมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาธุรกิจการสื่อสารของประเทศไทยในอนาคต ที่จำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล โดยมีเป้าหมายการครอบคลุมทุกพื้นที่ การมีขนาดที่พอเพียงกับการใช้งาน มีเสถียรภาพที่มั่นคงในราคาที่เหมาะสม เพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่การต่อยอดกิจกรรมการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล หมายถึง โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) โทรคมนาคม (Telecommunication) และการแพร่ภาพกระจายเสียง (Broadcast) รวมทั้งการหลอมรวมของเทคโนโลยี (Convergence) ทั้งสามด้านที่เป็นนวัตกรรมใหม่ในการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

นโยบายของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๗ ในส่วนของนโยบายในการสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัล และวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศอย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลกและสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ได้ ทั้งด้านการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลโดยตรง และการใช้ดิจิทัลให้รองรับการให้บริการของภาคธุรกิจการเงินและธุรกิจบริการอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคสื่อสารและบันเทิง ตลอดจนการใช้ดิจิทัลรองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม และการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

นิยามแนวคิดเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อสังคม

ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม คือ ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มี การติดต่อสื่อสาร การผลิต การอุปโภคบริโภค การใช้สอยการจำหน่ายแจก การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ การคมนาคมขนส่ง การโลจิสติกส์ การศึกษา การเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม การสาธารณสุข การเงินการลงทุน การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การจัดการข้อมูลและเนื้อหา หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมอื่นใด หรือการใดๆ ที่มีกระบวนการหรือการดำเนินงานทางดิจิทัลหรือทางอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ กิจการวิทยุคมนาคม กิจการโทรคมนาคม กิจการสื่อสารดาวเทียม และการบริหารคลื่นความถี่ โดยอาศัยโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งเทคโนโลยีที่มีการหลอมรวมหรือเทคโนโลยีอื่นใดในทำนองคล้ายคลึงกัน

รูปแบบของการดำเนินการและแนวคิดในการขับเคลื่อน

๑. ภาคเอกชนจะต้องเป็นผู้นำการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม รัฐเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และส่งเสริมสนับสนุน (Promoter) โดยการสร้างแรงจูงใจแก่เอกชนอย่างเป็นระบบ และปรับปรุงประสิทธิภาพของภาครัฐเอง ด้วยดิจิทัล ให้โปร่งใส และลดคอร์รัปชัน

๒. มีคณะกรรมการเศรษฐกิจดิจิทัลแห่งชาติ ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาให้แก่หน่วยงานทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ และกำหนดนโยบายสนับสนุนด้านการสร้างแรงจูงใจ (Incentive) นวัตกรรม (Innovation) จัดหาตลาดให้แก่เอกชน เพื่อร่วมกันสร้างเศรษฐกิจไทยให้เข้มแข็ง และพัฒนาคนไทยที่มีความสามารถ

๓. กำหนดนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กำหนดแนวทางการพัฒนาประเทศ บนพื้นฐานของการพัฒนา และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล ร่วมกันอย่างมีเอกภาพที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ ของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมทุกภาคส่วน ในการขับเคลื่อนให้เกิดสัมฤทธิ์ผล

๔. รัฐจะกำกับดูแลระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ให้มีธรรมาภิบาลและความมั่นคงปลอดภัย รวมทั้งต้องมีการคุ้มครองผู้บริโภคและข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อไม่ให้มีการละเมิดกัน

๕. รัฐจะปรับปรุงบทบาท อำนาจหน้าที่ และแนวทางการลงทุนในองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล ส่งเสริมธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ และการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เป็นองคาพยพของการทำงานเกี่ยวกับเศรษฐกิจดิจิทัลที่เสริมซึ่งกันและกัน

เป้าหมายของกรอบยุทธศาสตร์ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่หนึ่ง คือ การมีโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล มีขนาดเพียงพอและมีค่าบริการไม่สูงกว่าประเทศอื่นในภูมิภาค

ส่วนที่สอง คือ ภาคประชาชนการยกระดับคุณภาพชีวิตและการเข้าถึงบริการสาธารณะของประชาชนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

ส่วนที่สาม คือ ภาคธุรกิจสร้างผู้ประกอบการและธุรกิจดิจิทัลและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจ สร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้และผู้ทำงานในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล และสิ่งสำคัญยิ่ง คือ พัฒนากำลังคน การวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมรวมทั้งระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นอกจากนี้การพัฒนาประเทศไทยให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และสร้างความพร้อมด้านไอซีทีโดยรวมของประเทศไทยเพื่อยกอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ

แนวทางขับเคลื่อนกรอบยุทธศาสตร์

สำหรับแนวทางขับเคลื่อนมีกรอบยุทธศาสตร์ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมตามแผนข้างต้น ๕ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (Hard Infrastructure)

ประเทศไทยจะพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลต่อไปจนถึงเป้าหมายการครอบคลุมทุกพื้นที่ การมีขนาดที่พอเพียงกับการใช้งาน มีเสถียรภาพที่มั่นคงในราคาที่เหมาะสม เพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่การต่อยอดกิจกรรมการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

รัฐจะเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้โครงข่ายการสื่อสารครอบคลุมทั่วประเทศในระดับหมู่บ้าน มีขนาดเพียงพอต่อการใช้งานมีเสถียรภาพในราคาที่เหมาะสม ทำให้ประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานการสื่อสารหรือบรอดแบนด์ความเร็วสูงมากที่มีเสถียรภาพและมีราคาถูกร่วมกับจุดแข็งอื่นๆ ของประเทศ เช่น ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศที่มีเสถียรภาพระบบตลาดที่ค่อนข้างเสรีสำหรับนักลงทุนต่างชาติ ที่ตั้งของประเทศไทยที่อยู่ใจกลางภูมิภาค และแรงงานทักษะสูงของประเทศที่มีคุณภาพ) พร้อมให้บริการสำหรับธุรกิจต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ทั้งในธุรกิจ ICT เอง (เช่น การมาตั้ง Data Center การให้บริการ Cloud Computing การมาร่วมทุนในธุรกิจโทรคมนาคม และซอฟต์แวร์แอปพลิเคชัน ฯลฯ) หรือธุรกิจอื่นๆ ที่ใช้ประโยชน์จากการสื่อสารที่มีคุณภาพในการเชื่อมต่อกับโลก

๒. การสร้างความมั่นคงปลอดภัย และความเชื่อมั่นในการทำธุรกรรมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Soft Infrastructure)

รัฐจะเร่งทบทวน ปรับปรุงร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลทุกฉบับ โดยมีกฎหมาย กฎระเบียบด้านการลงทุนและกำกับดูแลด้านโทรคมนาคม (และอินเทอร์เน็ต) ที่ทันสมัยเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย รวมถึงมีกฎหมาย กฎระเบียบ และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในเรื่องความมั่นคงปลอดภัยของระบบดิจิทัล และการคุ้มครองข้อมูลประเภทต่างๆ เป็นการเพิ่มความเชื่อมั่น และสร้างบรรยากาศที่ดี เพื่อดึงดูดนักลงทุนจากต่างประเทศ

๓. โครงสร้างพื้นฐานเพื่อส่งเสริมการให้บริการ (Service Infrastructure)

นอกจากการพัฒนาประเทศไทยมีโครงสร้างพื้นฐานการให้บริการที่ครอบคลุม และมีมาตรฐาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมบริการผ่านระบบดิจิทัลต่างๆ ของทั้งภาครัฐ และเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพสูงมาก โดยมีต้นทุนต่ำกว่าเดิมมาก สิ่งที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไปก็คือ การส่งเสริมการให้บริการรัฐจะเร่งยกระดับการให้บริการ

e-Government โดยการเชื่อมโยงข้อมูลภาครัฐผ่าน Platform ของรัฐ เน้นบริการพื้นฐานและบริการข้ามหน่วยงาน (รวมถึงการสร้างฐานข้อมูลกลาง ID แห่งชาติ และการจัดตั้งศูนย์กลางข้อมูลภาครัฐ) รวมถึงจัดเก็บเปิดเผยและแลกเปลี่ยนข้อมูลภาครัฐตามมาตรฐาน Open Data (และผลักดันให้มีกฎหมายการพัฒนา Open Government Data) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงข้อมูลผ่าน API และนำมาซึ่งการพัฒนาสินค้าและบริการใหม่ๆ เชิงนวัตกรรมจากภาครัฐและเอกชน

๔. การส่งเสริมและสนับสนุนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ (Digital Economy Promotion)

รัฐบาลจะกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการสร้างระบบนิเวศดิจิทัลอย่างครบวงจร ที่มีผู้ประกอบการดิจิทัล (Digital Entrepreneur) เกิดใหม่จำนวนมาก และปรับเปลี่ยนวิธีการทำธุรกิจของผู้ประกอบการไทยในด้านต่างๆ (เน้น SME) จากการแข่งขันเชิงราคา (ถูก) ไปสู่การแข่งขันเชิงการสร้างคุณค่าของสินค้าและบริการ (Service Innovation) ที่ผู้บริโภคพอใจสูงสุด รัฐบาลจะเพิ่มขีดความสามารถของภาคธุรกิจให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์/บริการด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการต่อยอดนวัตกรรม เช่น การตั้งศูนย์บริการ Digital Business Analytic ให้ผู้ประกอบการ SMEs, การตั้งกองทุนสนับสนุนธุรกิจดิจิทัล SMEs, การสร้าง National APIs' Platform สำหรับ SMEs, การขยายฐานการพัฒนา Service Platform ที่มีอยู่ให้รองรับบริการรูปแบบใหม่ รวมทั้งสร้าง Agile e-Marketplace บนระบบ Cloud Computing ที่มีความทันสมัย และสะดวกในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางธุรกิจ (Business Process) เพื่อส่งเสริมธุรกิจไทย โดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ตลอดจนการสร้างให้เกิดธุรกิจใหม่ด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

๕. ดิจิทัลเพื่อสังคมและทรัพยากรความรู้ (Digital Society)

การพัฒนาสังคมดิจิทัลที่มีคุณภาพ ด้วยการพัฒนาข้อมูลข่าวสารและบริการของรัฐต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อคนทุกระดับ คำนึงถึงผู้ด้อยโอกาสให้สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา อย่างทั่วถึงเท่าเทียมกันผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งประเทศไทยมีคลังทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และองค์ความรู้ของประเทศในรูปแบบดิจิทัลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและสามารถเรียกข้อมูลมาใช้หรือนำไปวิเคราะห์ต่อยอดได้อย่างสะดวกง่ายดาย ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

วาระเร่งด่วนในปี พ.ศ.๒๕๕๘ ที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจะเร่งดำเนินการเพื่อสร้างสรรค์สังคม ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและพัฒนาเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืน เพื่อตอบสนองต่อ ๓ เป้าหมายหลัก ดังนี้

๑. การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล

๑.๑ เน้นการพัฒนา Digital Content แบบบูรณาการ เนื้อหา/สาระที่แปลงเข้าสู่ระบบดิจิทัล ในด้านการศึกษา ด้านวัฒนธรรม ด้านสาธารณสุข และด้านพัฒนาทักษะทางอาชีพ

๑.๒ พัฒนา Digital Platform Technology ที่ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมและบริการด้าน ICT สามารถเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันได้ในระดับสากล

๑.๓ เกิดแพลตฟอร์มด้าน e-Commerce, ด้านสาธารณสุข, ด้านการแปลภาษา และด้าน Application Programming Interface (API) Market Place และ Open Service Platform

๒. การพัฒนาบุคลากร โดยการเพิ่มศักยภาพบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งภาคการศึกษา ภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรม

๒.๑ พัฒนาบุคลากรที่มีทักษะใหม่ๆ ด้าน ICT เพื่อสร้างให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่

๒.๒ พัฒนาบุคลากรทุกภาคส่วนให้ได้รับการพัฒนาทักษะและการประยุกต์ ICT

๓. การบริหารจัดการ เน้นการบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลอย่างยั่งยืน

๓.๑ มีนโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลอย่างบูรณาการ

๓.๒ เกิดหน่วยงานกลางสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

๓.๓ เกิดโครงการต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ อาทิ ชุมชนชายขอบ SMEs วิชากิจชุมชน ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เป็นต้น

โดยมุ่งมั่นที่จะสร้างความเชื่อมั่นและขับเคลื่อนการทำงานภายใต้ นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาธุรกิจการสื่อสารของประเทศไทยในอนาคต ภายใต้กรอบการขับเคลื่อนดังกล่าว ภาคเอกชนจะต้องเป็นผู้นำการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจและสังคม รัฐเป็นผู้อำนวยความสะดวกและส่งเสริมสนับสนุนเพื่อร่วมกันผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเอื้อให้เกิดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในทุกกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) เพื่อส่งเสริมกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวของประเทศต่อไป

ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ ในประเด็นต่างๆ

จากการรวบรวมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าทุกท่านมีความคิดเห็นสอดคล้องไปแนวทางเดียวกัน เกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลและการขับเคลื่อนจากภาครัฐ เกี่ยวกับนโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แต่อาจมีความแตกต่างกันในมุมมองของผู้ประกอบการ และการพัฒนาบุคลากร ซึ่งสามารถสรุปความคิดเห็นตามตารางได้ดังนี้

ตารางที่ ๓ - ๑ สรุปความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ

นโยบาย	ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Hard Infrastructure)	<p>๑. ต้องมีการวางโครงสร้างพื้นฐานที่มีความเข้มแข็ง และมีเสถียรภาพ</p> <p>๒. เห็นด้วยกับแนวทางที่รัฐดำเนินการและใช้แนวทางในการส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็ง</p>
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านซอฟต์แวร์ (Soft Infrastructure)	<p>๑. เห็นด้วยกับการปรับปรุง กฎหมายและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านความปลอดภัยในการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ และการส่งเสริมภาคเอกชนให้เข้ามามีบทบาทในการลงทุนและขับเคลื่อน</p> <p>๒. ประเทศไทยยังขาดนักลงทุนเพื่อการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ซึ่งสถานประกอบการขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านของทุน แต่อาจยังไม่มีกฎหมายที่เอื้อต่อการสนับสนุนเงินทุน และการปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา</p> <p>๓. มุมมองเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนในการส่งเสริม ต่างๆ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมายังติดกลไกของภาครัฐ ทำให้ยังไม่สามารถส่งเสริมผู้ประกอบการใหม่ได้ เนื่องจากความเสี่ยงในด้านการลงทุน</p>
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการ (Service Infrastructure)	<p>๑. ต้องทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วน ว่า นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นนโยบายของรัฐ</p> <p>๒. กระทรวง กรม หน่วยงานต่างๆต้องบูรณาการการทำงาน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นตัวขับเคลื่อนบริการต่างๆ</p>

ตารางที่ ๓ - ๑ สรุปความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

นโยบาย	ความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ
--------	-----------------------------

<p>การส่งเสริมและผลักดันเศรษฐกิจภาคดิจิทัล (Digital Economy Promotion)</p>	<p>๑. ความกังวลเกี่ยวกับการก้าวเข้ามาของอุตสาหกรรมบริการ การค้าบนอินเทอร์เน็ตโดยการบริการต่างชาติ ซึ่งมีผลต่อการให้บริการและการเอาใจเอาเปรียบผู้ประกอบการไทย</p> <p>๒. ผู้ประกอบการขนาดใหญ่มีศักยภาพในการดำเนินการ สร้างระบบในการให้บริการผ่านอินเทอร์เน็ต และมีความพร้อมในการลงทุน</p>
	<p>๓. ภาครัฐหาแนวทางการสนับสนุนผู้ประกอบการ โดยเฉพาะการใช้ทรัพยากรร่วมกันผู้ประกอบการ SME ที่ต้องอาศัยการบริการในรูปแบบการรวมกลุ่มกันเช่น การใช้ระบบ Clouds Service ต่างๆ เช่น ERP WEBSITE และ อื่นๆ</p> <p>๔. การพัฒนาระบบและAPPLICATION เพื่อรองรับการใช้งานและการให้บริการด้านต่างๆโดยผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพ ซึ่งภาครัฐส่งเสริมมาทั้งในอดีตและปัจจุบันควรนำมาใช้ประโยชน์</p> <p>๕. ต้นทุนของการทำงานของระบบและ การพัฒนาApplication ค่อนข้างมีราคาสูง ภาครัฐควรมีบทบาทในการต่อรอง หรือใช้สถาบันการศึกษาในการเป็นจุดเชื่อมต่อ และการให้ความรู้กับผู้ประกอบการ</p>
<p>การให้ความรู้และการสร้างสังคมดิจิทัล (Digital Society and Knowledge)</p>	<p>๑. การรู้เท่าทันเทคโนโลยีมีผลต่อการยอมรับและการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ปัจจุบันในหลายภาคส่วนเช่น เยาวชนยังใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการบันเทิง</p> <p>๒. ผู้ประกอบการภาคการผลิตและบริการยังมิได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้เพื่อขับเคลื่อนธุรกิจและการประกอบการอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร</p> <p>๓. ภาครัฐและภาคเอกชนต้องร่วมมือกัน PPP: Public- Private – Partnerships สร้างพีความร่วมมือและสร้างที่แห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างสังคมดิจิทัล</p>

ปัญหาและอุปสรรค ความเสี่ยงด้านต่างๆของการดำเนินการตามนโยบาย

ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล
พอสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ ๓ - ๒ ตารางสรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการขับเคลื่อน
นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล

ด้าน	ประเด็น
คน (People)	<p>๑. ความเข้าใจในบริบทของนโยบายที่มีความครอบคลุมไปในทุกภาคส่วน มิได้จำกัดแต่องค์กรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้น</p> <p>๒. ความเข้าใจและการยอมรับเทคโนโลยี ที่จะสามารถช่วยเพิ่มผลผลิตของการผลิตและการจัดจำหน่ายและการบริการ</p> <p>๓. การพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับด้านต่างๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน โปรแกรมประยุกต์ ความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>๔. การผลิตบัณฑิตโดยสถาบันการศึกษา ปัจจุบันมีความพร้อมในเชิงปริมาณแต่ต้องคำนึงถึงคุณภาพและความพร้อมในการทำงาน</p> <p>๕. การฝึกอบรมบุคลากร ทั้งเจ้าของกิจการและพนักงาน มีความจำเป็นแต่ปัจจุบันยังขาดระบบการพัฒนาบุคลากร โดยการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งภาคการศึกษาอาจจะมิบทบาทมากขึ้นในอนาคต</p>
กระบวนการ (Process)	<p>๑. กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ต้องเน้นการส่งเสริม สร้างความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการ</p> <p>๒. การออกกฎ ระเบียบต้องมีความเข้าใจในบริบทของการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ที่มีความเสี่ยงด้านการลงทุนและพัฒนานวัตกรรม</p>

ตารางที่ ๓ - ๒ ตารางสรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการขับเคลื่อน
นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล (ต่อ)

ด้าน	ประเด็น
เทคโนโลยี (Technology)	<p>๑. การพัฒนาเทคโนโลยีใช้งบประมาณค่อนข้างสูง ภาครัฐต้องมีกลไกในการอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนเป็นผู้ลงทุน โดยต้องสร้างความเชื่อมั่นในเชิงนโยบาย และการให้สิทธิพิเศษด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดการขยายการให้บริการที่ครอบคลุมทุกภาคส่วน</p> <p>๒. ต้องผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีให้มีบทบาท และเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการใช้งาน และสนับสนุนธุรกิจใหม่และผู้ประกอบการประเทศด้วย โดยต้องสร้างความสามารถในการร่วมมือกันของผู้ประกอบการภายในประเทศ</p>
	<p>๓. ความร่วมมือจากต่างประเทศก็จะมีบทบาทสำคัญในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี แต่ภาครัฐและเอกชนต้องหาแนวทางลดผลกระทบจากการเข้ามาแข่งขัน แย่งชิงลูกค้าในธุรกิจและอุตสาหกรรมภาคบริการ</p>

สรุป

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล เป็นนโยบายที่ได้รับการตอบรับในเชิงบวกจากทุกภาคส่วน แต่การขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต้องมีการกำหนดมาตรการที่ชัดเจนและมีเป้าหมายและเป็นการขับเคลื่อนนโยบายที่ต้องใช้ทรัพยากร ความรู้ความสามารถจากทุกองค์กร ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

บทที่ ๔

การขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาผู้ประกอบการ

เศรษฐกิจภาคดิจิทัล

การเสนอรายละเอียดในส่วนที่ผ่านมาเป็นการเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับเศรษฐกิจภาคดิจิทัลทั่วไป ส่วนในบทนี้จะเน้นที่การเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาผู้ประกอบการเพื่อสนับสนุนนโยบายเศรษฐกิจภาคดิจิทัล

นโยบายการขับเคลื่อน

การพัฒนาผู้ประกอบการในส่วนของเศรษฐกิจภาคดิจิทัล มีความหมายที่ลึกซึ้งซึ่งหมายรวมไปถึงผู้ประกอบการในทุกภาคส่วนของธุรกิจและอุตสาหกรรม ซึ่งควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปในการขับเคลื่อนและเพิ่มผลิตภาพของธุรกิจ เพื่อสร้างคุณค่า และมูลค่าทางเศรษฐกิจในภาพรวมให้กับประเทศ ซึ่งจะมีผลโดยตรงกับเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศและการก้าวข้ามผ่านประเทศที่มีรายได้ประเทศปานกลาง ตามความมุ่งหวังของรัฐบาล

นโยบายหลักที่จะมีผลกระทบโดยตรงกับการพัฒนาผู้ประกอบการคือ ประเด็นที่ ๔ คือ การส่งเสริมและสนับสนุนดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ (Digital Economy Promotion) ซึ่งภาครัฐได้วางแนวทางเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

- สร้างระบบนิเวศดิจิทัลอย่างครบวงจร
- เพิ่มขีดความสามารถของภาคธุรกิจ
- ขยายฐานการพัฒนา Service Platform
- การพัฒนาบุคลากร

กระบวนการในการขับเคลื่อน

จากนโยบายในข้างต้น ภาครัฐได้กำหนดกระบวนการและแนวทางในการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดมิติการดำเนินการไว้หลายด้านคือ

๑. สร้างระบบนิเวศดิจิทัลอย่างครบวงจร

๑.๑ สร้างผู้ประกอบการดิจิทัล (Digital Entrepreneur) เกิดใหม่ให้มีจำนวนมาก

๑.๒ ปรับเปลี่ยนวิธีการทำธุรกิจของผู้ประกอบการไทยในด้านต่างๆ (เน้น SME) จากการแข่งขันเชิงราคา (ถูก) ไปสู่การแข่งขันเชิงการสร้างคุณค่าของสินค้าและบริการ (Service Innovation) ที่ผู้บริโภคพอใจสูงสุด

๒. เพิ่มขีดความสามารถของภาคธุรกิจ

สร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์/บริการด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการต่อยอดนวัตกรรม เช่น

๒.๑ การตั้งศูนย์บริการ Digital Business Analytic ให้ผู้ประกอบการ SMEs,

๒.๒ การตั้งกองทุนสนับสนุนธุรกิจดิจิทัล SMEs

๒.๓ การสร้าง National APIs' Platform สำหรับ SMEs

๓. ขยายฐานการพัฒนา Service Platform

๓.๑ ปรับปรุงระบบที่มีอยู่ให้รองรับบริการรูปแบบใหม่

๓.๒ สร้าง Agile e-Marketplace บนระบบ Cloud Computing ที่มีความทันสมัยและสะดวกในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางธุรกิจ (Business Process)

๓.๓ ส่งเสริมธุรกิจไทยโดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ตลอดจนการสร้างให้เกิดธุรกิจใหม่ด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนโดยการเพิ่มศักยภาพบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งภาคการศึกษา ภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรม

๓.๔ การตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

๔. การพัฒนาบุคลากร

๔.๑ พัฒนาบุคลากรที่มีทักษะใหม่ๆ ด้าน ICT เพื่อสร้างให้เกิดธุรกิจรูปแบบใหม่

๔.๒ พัฒนาบุคลากรทุกภาคส่วนให้ได้รับการพัฒนาทักษะและการประยุกต์ ICT

แนวคิดในการบูรณาการความรู้เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย การพัฒนาผู้ประกอบการ

การบูรณาการนโยบายของภาครัฐเข้ากับการพัฒนาผู้ประกอบการ ต้องมีความสอดคล้องกันในเรื่องของความต้องการในการพัฒนาผลิตภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบงานต่างๆ ของการทำธุรกิจ ซึ่งในประเด็นที่จะกล่าวถึงจะเน้นที่กลุ่ม ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากผู้ประกอบการขนาดใหญ่มีความพร้อมและศักยภาพสูงในการแข่งขันในตลาด

ข้อมูลกลุ่มอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

ตัวอย่างของกลุ่มอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำคัญและครอบคลุมไปในทุกภาคส่วน จากข้อมูลของธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีกลุ่มอุตสาหกรรมในภาคกลางมีกลุ่มอุตสาหกรรม รวม ๓๑ กลุ่มดังนี้

๑. กลุ่มอุตสาหกรรม กิ่ง หล่อ ปั้น ชุบ โลหะ
๒. กลุ่มอุตสาหกรรม การขนส่ง
๓. กลุ่มอุตสาหกรรม การค้าปลีก
๔. กลุ่มอุตสาหกรรม การค้าส่ง
๕. กลุ่มอุตสาหกรรม การทำเหมืองแร่
๖. กลุ่มอุตสาหกรรม การผลิตเครื่องจักรเครื่องมืออุปกรณ์
๗. กลุ่มอุตสาหกรรม การพิมพ์และการโฆษณา
๘. กลุ่มอุตสาหกรรม เกษตรอุตสาหกรรม
๙. กลุ่มอุตสาหกรรม เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
๑๐. กลุ่มอุตสาหกรรม เครื่องดื่ม
๑๑. กลุ่มอุตสาหกรรม เครื่องเรือนและเครื่องตกแต่ง
๑๒. กลุ่มอุตสาหกรรม ซ่อมบำรุงยานยนต์และเครื่องจักร
๑๓. กลุ่มอุตสาหกรรม เซรามิกและแก้ว
๑๔. กลุ่มอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์จากกระดาษ
๑๕. กลุ่มอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์จากไม้
๑๖. กลุ่มอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์พลาสติก
๑๗. กลุ่มอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์โลหะ
๑๘. กลุ่มอุตสาหกรรม ยางพาราและผลิตภัณฑ์จากยาง
๑๙. กลุ่มอุตสาหกรรม ยานยนต์และชิ้นส่วน
๒๐. กลุ่มอุตสาหกรรม ยาและเคมีภัณฑ์
๒๑. กลุ่มอุตสาหกรรม รองเท้าและเครื่องหนัง
๒๒. กลุ่มอุตสาหกรรม วัสดุก่อสร้าง
๒๓. กลุ่มอุตสาหกรรม สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม
๒๔. กลุ่มอุตสาหกรรม หัตถกรรมและของที่ระลึก
๒๕. กลุ่มอุตสาหกรรม เหล็กและเหล็กกล้า
๒๖. กลุ่มอุตสาหกรรม อัญมณีและเครื่องประดับ

- ๒๗. กลุ่มอุตสาหกรรม อาหารและอาหารสัตว์
- ๒๘. กลุ่มอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมการบริการ
- ๒๙. กลุ่มอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์
- ๓๐. กลุ่มอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- ๓๑. กลุ่มอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมอื่นๆ

ข้อเสนอในงานวิจัยชิ้นนี้จะมุ่งเน้นที่การพัฒนาผู้ประกอบการ SME ที่จะสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามนโยบายของรัฐ เพื่อส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพ ประสิทธิภาพในการทำธุรกิจ เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ โดยประเด็นของการพัฒนาธุรกิจ หรือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแบ่งเป็นประเด็นหลักๆ ๕ ประเด็นคือ

- ๑. ด้านที่ ๑ การบริหารจัดการและทรัพยากรบุคคล
- ๒. ด้านที่ ๒ การบริหารจัดการด้านการตลาดและลูกค้า
- ๓. ด้านที่ ๓ การบริหารจัดการด้านการผลิตและงานสนับสนุนการผลิต
- ๔. ด้านที่ ๔ การบริหารจัดการด้านบัญชีและการเงิน
- ๕. ด้านที่ ๕ การปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจสู่ความยั่งยืน

ตารางที่ ๔ - ๑ แสดงความสัมพันธ์ของการพัฒนาผู้ประกอบการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

มิติการพัฒนา ระบบงานของ SME	การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาผลิตภาพของผู้ประกอบการและสถานประกอบการ
ด้านที่ ๑ การบริหารจัดการและทรัพยากรบุคคล	
ด้านโครงสร้างองค์กร	๑. การใช้ระบบบริหารงานบุคคล
ด้านการนำองค์กร	๒. การพัฒนาระบบเครือข่ายในสำนักงาน แบบมีสาย
ด้านการสื่อสารภายในองค์กร	และ
ด้านความสามารถและการฝึกอบรมการทำงาน	ไร้สายสำหรับองค์กรขนาดเล็ก
	๓. ระบบจัดการจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์
	๔. ระบบอินเทอร์เน็ตและ e-mail ขององค์กร
	๕. การวิเคราะห์ข้อมูลขององค์กร
	๖. การนำเสนอข้อมูลแบบมีอาชีพ

ตารางที่ ๔ - ๑ แสดงความสัมพันธ์ของการพัฒนาผู้ประกอบการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ต่อ)

ด้านที่ ๒. การบริหารจัดการด้านการตลาดและลูกค้า	
ด้านตลาดและลูกค้า	๑. การพัฒนาเว็บไซต์และe-Commerce
ด้านการรับคำสั่งซื้อ	๒. การใช้ Social Media Marketing
	๑. การพัฒนา Mobile Application
	๒. การใช้ระบบตลาดกลาง
	๓. การพัฒนาสื่อโฆษณาอย่างง่าย
ด้านที่ ๓. การบริหารจัดการด้านการผลิตและงานสนับสนุนการผลิต	
ด้านการจัดซื้อและจัดหาวัตถุดิบหรือปัจจัยการผลิต	๑. ระบบบริหารทรัพยากร
	๒. ระบบฐานข้อมูลต่างๆอย่างง่าย
ด้านการผลิตสินค้า	๓. การเขียนแบบ แผนภาพการผลิต
ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์และสถานที่ผลิต	๔. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ด้วยคอมพิวเตอร์
ด้านบรรจุและจัดส่ง	๕. การจัดส่ง และติดตามสินค้าโดยผู้รับจ้างต่าง
ด้านที่ ๔ การบริหารจัดการด้านบัญชีและการเงิน	
ด้านรายรับ-รายจ่าย	๑. ระบบบัญชี
ด้านต้นทุนและกำไร	๒. ระบบ e-Banking
ด้านการเงินของกลุ่ม	๓. ระบบชำระเงินผ่านธนาคารหรือผู้ให้บริการบัตรเครดิต
ด้านทรัพย์สินและหนี้สิน	เครดิต
ด้านที่ ๕. การปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจสู่ความยั่งยืน	
พัฒนาการเรียนรู้ขององค์กร / พนักงาน	๑. การจัดทำ weblog เพื่อจัดเก็บรวบรวมองค์ความรู้
พัฒนาด้านเทคนิคและมีมือการผลิต	๒. การจัดเก็บเอกสารด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
พัฒนาด้านผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	๓. การรับมือกับ การตลาดยุค Social Media
พัฒนาปรับปรุงธุรกิจ	๔. ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์
พัฒนาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน	๕. การสร้างความน่าเชื่อถือ และการสร้าง Brand Identity
พัฒนาด้านการพึ่งตนเอง	๖. การสร้างระบบงานตามมาตรฐานสากล เช่น ISO
การอนุรักษ์ฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น	

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาผู้ประกอบการ (Key Success Factors)

การขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาผู้ประกอบการเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ต้องใช้ปัจจัยหลายภาคส่วน โดยสามารถสรุปปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นแนวทางต่างๆ ได้ตามตารางดังนี้

ตารางที่ ๔ - ๒ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาผู้ประกอบการ (Key Success Factors)

ด้าน	ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors)
คน (People)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ผู้ประกอบการต้องเข้าใจและยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของระบบงาน ๒. บุคลากรของสถานประกอบการต้องมีความรู้ และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ๓. ผู้ประกอบการและบุคลากร ต้องมีทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างถูกต้องและป้องกันความเสี่ยงต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์
กระบวนการ (Process)	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ภาครัฐควรมีมาตรการในการสนับสนุน หรือเป็นเจ้าภาพในการให้ความรู้และความเข้าใจในการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ๒. ภาคการเงิน และสถาบันการเงินต่างๆควรเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดัน โดยใช้มาตรการต่างๆเพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้เทคโนโลยีในสถานประกอบการ ๓. สถานประกอบการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสนับสนุนบุคลากรในการพัฒนา ควรได้รับสิทธิพิเศษ หรือการยกเว้นต่างๆ เพื่อจูงใจให้เกิดการพัฒนา ๔. ภาคการศึกษาควรมีบทบาทในการ ฝึกอบรมให้ความรู้เจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการ บุคลากรในสถานประกอบการ ๕. ภาคการศึกษานับสร้าง นวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของสถานประกอบการ ๖. ภาครัฐต้องเป็นเจ้าภาพในการทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วนเพื่อร่วมขับเคลื่อนและกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในแต่ละภารกิจ

ตารางที่ ๔ - ๒ ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาผู้ประกอบการ (Key Success Factors) (ต่อ)

ด้าน	ปัจจัยแห่งความสำเร็จ (Key Success Factors)
เทคโนโลยี (Technology)	๑. สร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาระบบงานที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ภาคเอกชนพัฒนาระบบที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการไทย
	๒. การเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาประสิทธิภาพ โดยเน้นการรวมกลุ่มกันใช้งานระบบต่างๆ เพื่อลดต้นทุนการใช้งานของระบบ โดยภาครัฐและภาคการศึกษา

สรุป

การพัฒนาผู้ประกอบการตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ต้องการการผลักดันจากทุกภาคส่วน และเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาประสิทธิภาพของสถานประกอบการด้านต่างๆ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปมีบทบาทในทุกๆ ด้าน และนโยบายส่วนนี้ถือเป็นเป้าหมายที่จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ ของการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล เนื่องจากเป็นการวัดผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็นผลผลิตของการวางนโยบายที่เป็นรากฐานของนโยบายด้านอื่นๆ ของรัฐที่ได้กำหนดไว้

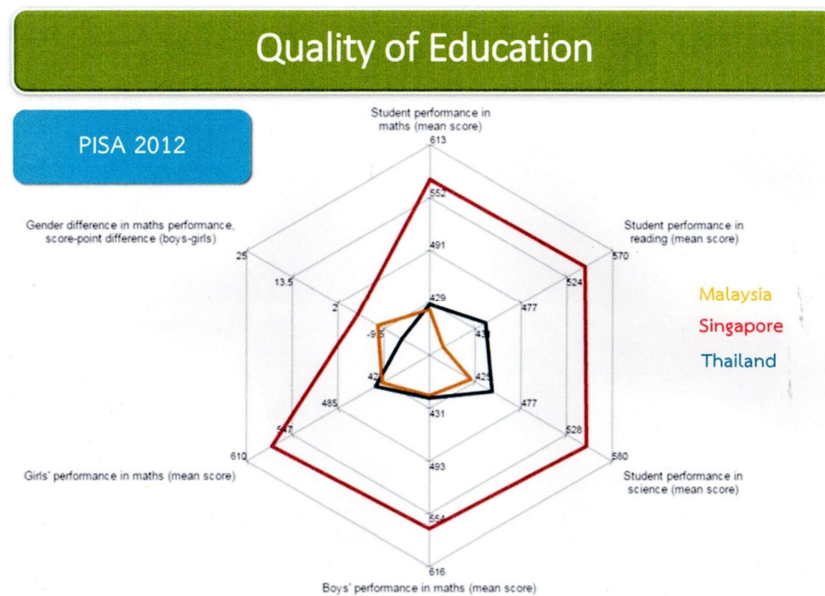
บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

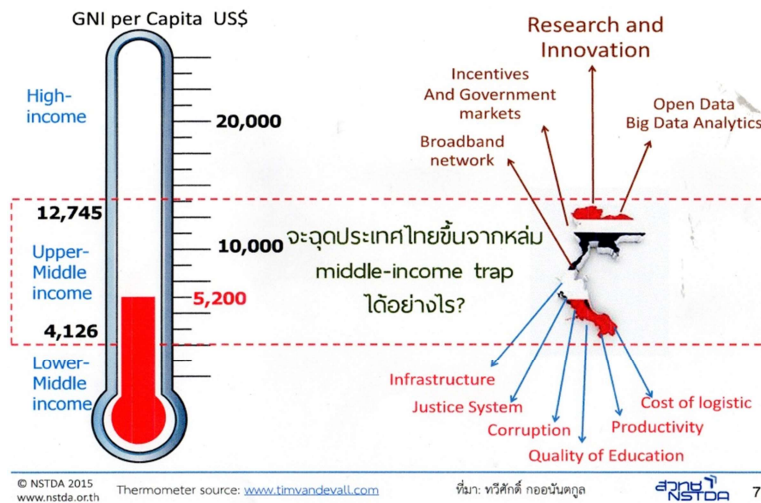
การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัลนับเป็นประเด็นที่มีความท้าทายต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งบริบททางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ต่างจากการพัฒนาของประเทศไทยต่างๆ ทั้งในภูมิภาคอาเซียนและภูมิภาคอื่น การใช้งบประมาณการลงทุน การปรับโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐและการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย อาจจะไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าว แนวโน้มนโยบายยังคงเป็นความท้าทายต่อภาครัฐและเอกชนของประเทศไทย ที่ต้องปรับแนวคิดให้เป็นไปได้ในทิศทางเดียวกัน และส่วนหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยขับเคลื่อนประเทศคือ ภาคการศึกษา ดังปรากฏตามแผนภาพที่ ๕-๑ คุณภาพการศึกษาด้านคณิตศาสตร์ พบว่าเมื่อเทียบกับสิงคโปร์และมาเลเซียแล้ว เด็กไทยจะเป็นอันดับท้ายสุด ดังนั้นการยกระดับการศึกษาของไทยให้มีคุณภาพจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง

แผนภาพที่ ๕-๑ คุณภาพการศึกษาด้านคณิตศาสตร์

นโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล เป็นนโยบายที่ได้รับการตอบรับในเชิงบวก จากทุกภาคส่วนแต่การขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต้องมีการกำหนดมาตรการที่ชัดเจน และมีเป้าหมายและเป็นการขับเคลื่อนนโยบายที่ต้องใช้ทรัพยากร ความรู้ความสามารถจากทุก อองค์กร ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

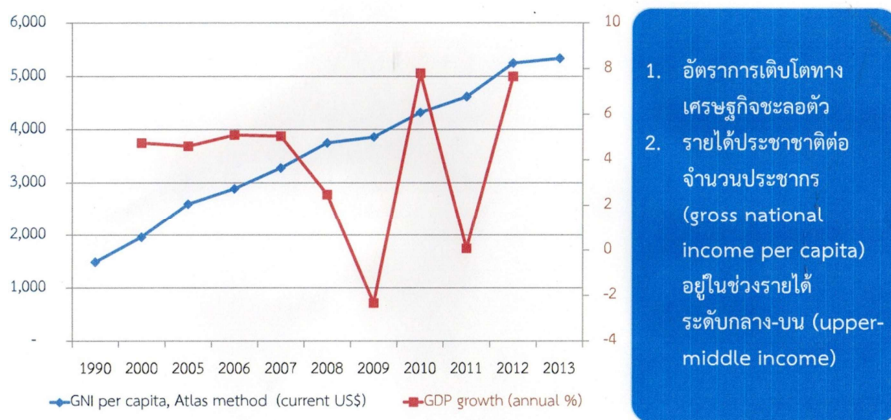
แผนภาพที่ ๕-๒ ประเทศไทยขึ้นจาก middle-income trap ได้อย่างไร

ซึ่งทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงบริบทที่จะมีส่วนช่วยผลักดันให้คนในชาติก้าวพ้นจากกับดัก รายได้ประเทศปานกลางได้ต้องพึ่งทั้งด้าน การวิจัยและนวัตกรรมใหม่ๆ การวิเคราะห์ข้อมูล การมี เครื่องข่ายระบบอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัยและรวดเร็ว รวมถึงมีตลาดเพื่อรองรับด้วย

แผนภาพที่ ๕-๓ สัญญาณชี้ไทยติดกับรายได้ประเทศปานกลาง

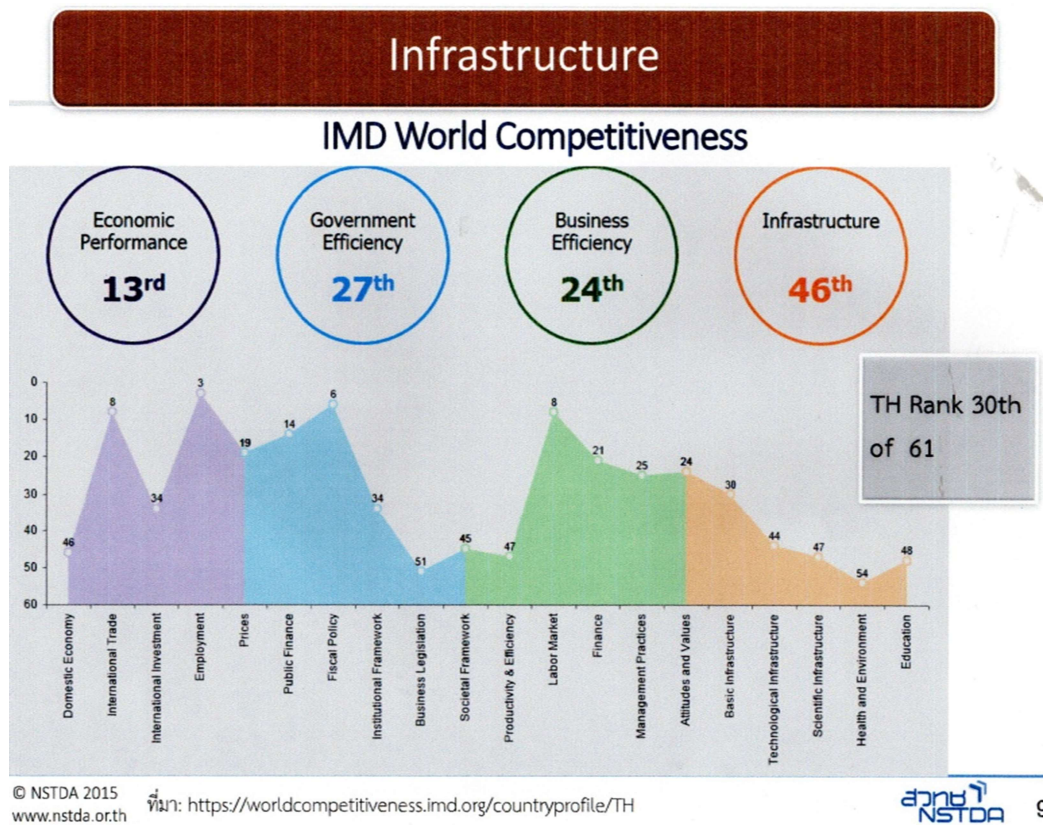
2 สัญญาณชี้ “ไทย” ติดกับดักรายได้ประเทศปานกลาง

1. อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจจะชะลอตัว
2. รายได้ประชากรต่อจำนวนประชากร (gross national income per capita) อยู่ในช่วงรายได้ระดับกลาง-บน (upper-middle income)

การพัฒนาผู้ประกอบการตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาประสิทธิภาพของสถานประกอบการด้านต่างๆ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปมีบทบาทในทุกๆ ด้าน และนโยบายส่วนนี้ถือเป็นเป้าหมายที่จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ ของการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล เนื่องจากเป็นการวัดผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็ผลผลิตของการวางนโยบายที่เป็นรากฐานของนโยบายด้านอื่นๆ ของรัฐที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นการที่รัฐบาลจำเป็นต้องจัดหาระบบ Hard Infrastructure เพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

แผนภาพที่ ๕-๔ IMD World Competitiveness

แผนภาพที่ ๕-๕ สถานะของอินเทอร์เน็ต

State of the Internet

ASIA PACIFIC HIGHLIGHTS (Q4 2014)

INTERNET & BROADBAND ADOPTION

In the fourth quarter, the global average connection speed increased 20% to 4.5 Mbps, while the global average peak connection speed increased 16% to 26.9 Mbps. In the Asia-Pacific region, South Korea had the highest average connection speeds at 22.2 Mbps, while Indonesia had the lowest at 1.9 Mbps. Hong Kong had the highest average peak connection speed at 87.7 Mbps, while Indonesia had the lowest at 13.4 Mbps.

4.5 Mbps
Global Average Connection Speed

26.9 Mbps
Global Average Peak Connection Speed

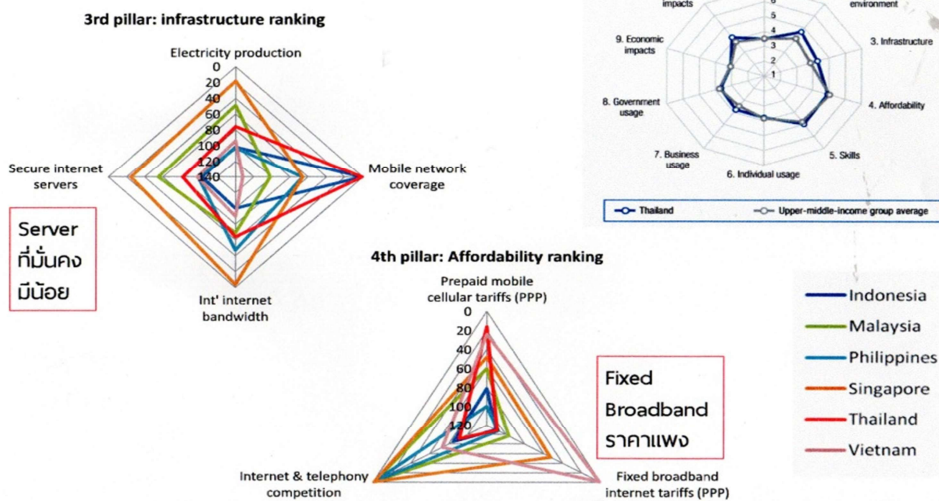
ประเทศไทย มีความเร็วรอตแบนด์เฉลี่ย 7.1 Mbps และสูงสุด 46.3 Mbps

Country/Region	Q4 '14 Avg. Mbps	Q4 '14 Peak Mbps
Australia	7.4	36.9
China	3.4	17.8
Hong Kong	16.8	87.7
India	2.0	14.5
Indonesia	1.9	13.4
Japan	15.2	69.0
Malaysia	4.1	29.6
New Zealand	7.3	34.3
Philippines	2.7	21.9
Singapore	11.7	84.0
South Korea	22.2	75.4
Taiwan	10.6	64.2
Thailand	7.1	46.3
Vietnam	2.7	17.3

แผนภาพที่ ๕-๖ Network Readiness Index 2015 Readiness

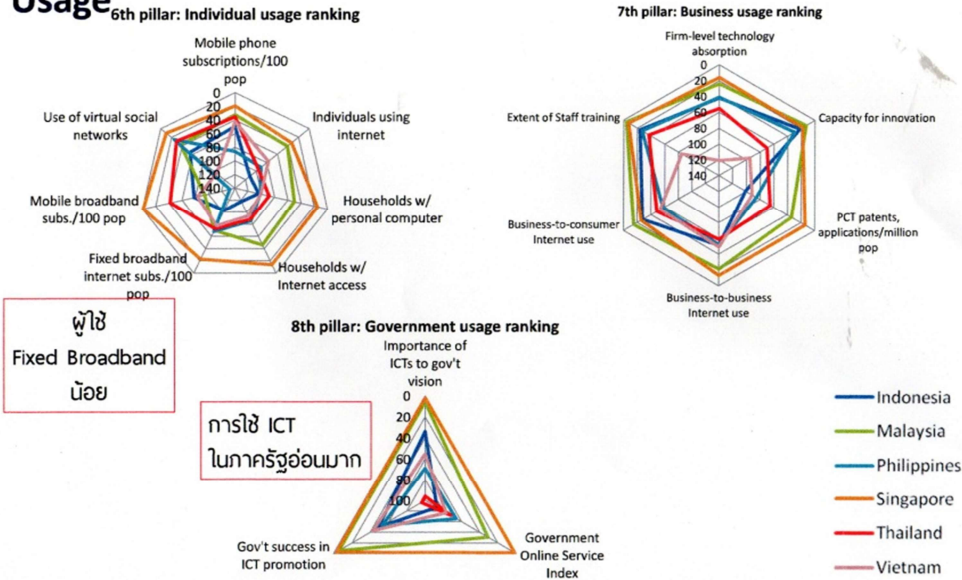
Network Readiness Index 2015 Readiness

TH rank 67th of 143

แผนภาพที่ ๕-๖ Network Readiness Index 2015 Usage

Network Readiness Index 2015
Usage

© NSTDA 2015
www.nstda.or.th

Source: <http://reports.weforum.org/global-information-technology-report-2015/downloads/>

NSTDA 11

ข้อเสนอแนะ

๑. ต้องเร่งสร้างความเข้าใจในบริบทของนโยบายที่มีความครอบคลุมไปในทุกภาคส่วน มิได้จำกัดแต่องค์กรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้น
๒. ภาครัฐต้องเป็นเจ้าภาพในการทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วนเพื่อร่วมขับเคลื่อนและกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในแต่ละภารกิจ
๓. ภาคการเงิน และสถาบันการเงินต่างๆ ควรเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันโดยใช้มาตรการต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้เทคโนโลยีในสถานประกอบการ
๔. สถานประกอบการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสนับสนุนบุคลากรในการพัฒนา ควรได้รับสิทธิพิเศษ หรือการยกเว้นต่างๆ เพื่อจูงใจให้เกิดการพัฒนา
๕. ภาคการศึกษาควรมีบทบาทในการ ฝึกอบรมให้ความรู้เจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการบุคลากรในสถานประกอบการ
๖. ภาคการศึกษาต้องเน้นสร้าง นวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของสถานประกอบการ

๗. สร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาระบบงานที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ภาคเอกชนพัฒนาระบบที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการไทย
๘. การเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาประสิทธิภาพ โดยเน้นการรวมกลุ่มกันใช้งานระบบต่างๆ เพื่อลดต้นทุนการใช้งานของระบบ โดยภาครัฐและภาคการศึกษา
๙. กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ต้องเน้นการส่งเสริม สร้างความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการ
๑๐. การออกกฎ ระเบียบต้องมีความเข้าใจในบริบทของการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ ที่มีความเสี่ยงด้านการลงทุนและพัฒนานวัตกรรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) <http://www.mict.go.th/view/1/Digital%20Economy>

ภาษาต่างประเทศ

OECD (2013), Economic Outlook for Southeast Asia, China and India 2014: Beyond the Middle-Income Trap, OECD Publishing.

OECD (2013), “Empowering and Protecting Consumers in the Internet Economy”, OECD Digital Economy Papers, No. 216, OECD Publishing.

OECD (2013), “Exploring the Economics of Personal Data: A Survey of Methodologies for Measuring Monetary Value”, OECD Digital Economy Papers, No. 220, OECD Publishing.

OECD (2012), “ICT Skills and Employment: New Competences and Jobs for a Greener and Smarter Economy”, OECD Digital Economy Papers, No. 198, OECD Publishing.

OECD (2012), “Laying the Foundation for the Internet Economy: Access to the Internet via a High-Speed Infrastructure”, OECD Digital Economy Papers, No. 201, OECD Publishing.

OECD (2012), “The Impact of Internet in OECD Countries”, OECD Digital Economy Papers, No. 200, OECD Publishing.

ภาคผนวก

ผนวก ก

เอกสารประกอบการสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิ

การพัฒนาผู้ประกอบการไทยเพื่อรองรับการพัฒนาสู่เศรษฐกิจภาคดิจิทัล

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนทุกๆ ภาคส่วน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนในการขับเคลื่อน สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นในประเทศที่มีการพัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดดมีการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัลอย่างจริงจัง สามารถพัฒนาการศึกษาพัฒนาผู้ประกอบการ โดยสามารถผลักดันการพัฒนาประเทศในมิติอื่นๆ ควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีการติดต่อสื่อสารไร้พรมแดน การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลจะเป็นโอกาสในการพัฒนาประเทศทั้งในระดับมหภาค จนถึงในระดับของการสร้างผู้ประกอบการใหม่ แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องมีแนวทางและนโยบายในการบูรณาการขับเคลื่อนในหลายภาคส่วน ซึ่งถือเป็นวาระในระดับชาติที่ต้องมีการผลักดัน

รัฐบาลไทย (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของเศรษฐกิจภาคดิจิทัล จึงได้แถลงนโยบาย ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติในส่วนของพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งในส่วนของการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัลว่า จะส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลกและสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ได้ ซึ่งหมายรวมถึงการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลโดยตรง ทั้งผลิตภัณฑ์ฮาร์ดแวร์ ผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์ อุปกรณ์สื่อสารดิจิทัล อุปกรณ์โทรคมนาคมดิจิทัล การใช้ดิจิทัลรองรับการให้บริการของภาครัฐกิจและภาคการเงินและธุรกิจบริการอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคการสื่อสารและบันเทิง ตลอดจนการใช้ดิจิทัลรองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปรับปรุงบทบาทของภารกิจหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงให้ดูแลและผลักดันเรื่องนี้อย่างจริงจัง

ผู้ประกอบการเศรษฐกิจภาคดิจิทัล มีหลายระดับทั้งระดับที่เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จนถึงระดับของผู้ประกอบการใหม่ และองค์ความรู้ที่ต้องใช้ในการขับเคลื่อนมีความหลากหลาย เช่นด้านธุรกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านคอมพิวเตอร์ ตลอดจนด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการประกอบธุรกิจ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การพัฒนาผู้ประกอบการการส่งเสริมและให้ความรู้เป็นบทบาทของทั้งภาคการศึกษาและภาครัฐต่างๆ ที่ต้องเร่งผลักดันเนื่องจากการพัฒนาศักยภาพของ

บุคลากรมีผลโดยตรงต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขัน นอกเหนือจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และกระบวนการในการส่งเสริมด้านอื่นๆ

นโยบายการผลักดันเศรษฐกิจภาคดิจิทัลเป็นเรื่องเชิงยุทธศาสตร์ที่ทำนาย เนื่องจากมีหลายภาคส่วนมีบทบาทสำคัญ เช่น ภาคธุรกิจ อุตสาหกรรมต่างๆ ผู้ประกอบการด้านสื่อสารคมนาคม ด้านขนส่ง ด้านสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรรองรับ ด้านกฎหมายต่างๆ ที่มีผลต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบบและกลไกของภาครัฐที่จะเข้ามามีส่วนสร้างแรงขับเคลื่อน หากนโยบายและกรอบการดำเนินการมีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้จะทำให้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการในการกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ในประเด็นของการพัฒนาด้านต่างๆ โดยเน้นที่การพัฒนาผู้ประกอบการ

๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ของภาคส่วนต่างๆ ที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบาย และศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาของประเทศที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ

๓. เพื่อเสนอแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน (Competitive) และความร่วมมือ ของหน่วยงานภายในประเทศและกับต่างประเทศ การปรับปรุงด้านต่างๆ เพื่อให้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ประเด็นการสัมภาษณ์ เน้นการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิ เชี่ยวชาญและให้ความสนใจ

ประเด็นการสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย การพัฒนาบุคลากรและผู้ประกอบการเพื่อรองรับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัล ด้านต่างๆ

๑. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Hard Infrastructure)

๒. ความพร้อมของภาครัฐและเอกชน

๓. ปริมาณและคุณภาพของบุคลากรที่รองรับ

๔. ศักยภาพการผลิตบุคลากรเพื่อรองรับ

๕. ปัญหาและอุปสรรคด้านต่างๆ

๖. บริบทและความท้าทาย

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านซอฟต์แวร์ (Soft Infrastructure)

๑. ความพร้อมของภาครัฐและเอกชน

๒. ปริมาณและคุณภาพของบุคลากรที่รองรับ

๓. ศักยภาพการผลิตบุคลากรเพื่อรองรับ

๔. ปัญหาและอุปสรรคด้านต่างๆ

๕. บริบทและความท้าทาย

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการบริการ (*Service Infrastructure*)

๑. ความพร้อมของภาครัฐและเอกชน

๒. ปริมาณและคุณภาพของบุคลากรที่รองรับ

๓. ศักยภาพการผลิตบุคลากรเพื่อรองรับ

๔. ปัญหาและอุปสรรคด้านต่างๆ

๕. บริบทและความท้าทาย

การส่งเสริมและผลักดันเศรษฐกิจภาคดิจิทัล (*Digital Economy Promotion*)

๑. ทิศทางและนโยบายของภาครัฐ

๒. ความพร้อมของภาคเอกชน

๓. ปัญหาและอุปสรรคด้านต่างๆ

๔. บริบทและความท้าทาย

การให้ความรู้และการสร้างสังคมดิจิทัล (*Digital Society and Knowledge*)

๑. ปัญหาและอุปสรรคด้านต่างๆ

๒. บริบทและความท้าทาย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. ปัญหาและอุปสรรคด้านต่างๆ

๒. บริบทและความท้าทาย

Demand Side: ความต้องการของตลาดแรงงาน

๑. ความต้องการกำลังคนของภาครัฐและเอกชน

๒. ทักษะและความสามารถที่ต้องการ

Supply Side: ความสามารถในการผลิตบุคลากร

๑. ความสามารถในการผลิตบัณฑิตที่ตลาดแรงงานต้องการ

๒. ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

เปรียบเทียบการพัฒนาของประเทศต่างๆ

๑. กรณีศึกษาจากประเทศที่ประสบความสำเร็จ

ผนวก ข
เอกสารยุทธศาสตร์
ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ที่มา : <http://www.mict.go.th/view/1/Digital%20Economy>

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

MINISTRY of INFORMATION and COMMUNICATION TECHNOLOGY

ค้นหา >>

ปรับขนาดตัวอักษร ก ก ก

🏠
รู้จักกระทรวง
ข่าวสารความเคลื่อนไหว
บริการประชาชน
ผลิตภัณฑ์
หน่วยงานในสังกัด

นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy)

นโยบายดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (Digital Economy) เป็นนโยบายที่สำคัญเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

การขับเคลื่อนเข้าสู่ความเป็นดิจิทัลมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะการพัฒนาธุรกิจการสื่อสารของประเทศไทยในอนาคต ที่จำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล* โดยมีเป้าหมาย การครอบคลุมทุกพื้นที่ การมีขนาดที่พอเพียงกับการใช้งาน มีเสถียรภาพที่มั่นคง ในราคาที่เหมาะสม เพื่อเป็นพื้นฐานไปสู่การต่อยอดกิจกรรมการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล* หมายถึง โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) โทรคมนาคม (Telecommunication) และการแพร่ภาพกระจายเสียง (Broadcast) รวมทั้งการหลอมรวมของเทคโนโลยี (Convergence) ทั้งสามด้านที่เป็นนวัตกรรมใหม่ในการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

นโยบายของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2557 ในส่วนของนโยบายในการสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัล และวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศอย่างจริงจัง ซึ่งจะช่วยให้ภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้กับโลกและสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ได้ ทั้งด้านการผลิต และการค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลโดยตรง และการใช้ดิจิทัลให้รองรับการให้บริการของภาคธุรกิจการเงินและธุรกิจบริการอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคสื่อสาร และมีบันทึก ตลอดจนการใช้ดิจิทัลรองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม และการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางนันทพร ดำรงพงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	๑๑ พฤษภาคม ๒๕๐๗
การศึกษา	ครุศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ การจัดการภาครัฐและเอกชนมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ประวัติการทำงาน	พนักงานการไฟฟ้านครหลวง
โดยย่อ	ผู้จัดการ การตลาดรายย่อย ธนาคารเอเชีย จำกัด (มหาชน) ผู้จัดการฝ่ายบริการลูกค้า ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รองผู้อำนวยการ สถาบันวิทยาการเศรษฐกิจและการคลัง
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาผู้ประกอบการ

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เรื่อง การพัฒนาผู้ประกอบการไทยเพื่อรองรับการพัฒนาสู่เศรษฐกิจภาคดิจิทัล

ผู้วิจัย นางนันทพร คำรงพงศ์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 57

ตำแหน่ง ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาผู้ประกอบการ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนทุกๆ ภาคส่วน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนในการขับเคลื่อน สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นในประเทศที่มีการพัฒนาประเทศอย่างก้าวกระโดด มีการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัลอย่างจริงจัง สามารถพัฒนาการศึกษาและพัฒนาผู้ประกอบการ รวมทั้งสามารถผลักดันการพัฒนาประเทศในมิติอื่นๆ ควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีการติดต่อสื่อสารไร้พรมแดน การพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัลจะเป็นโอกาสในการพัฒนาประเทศทั้งในระดับมหภาค จนถึงในระดับของการสร้างผู้ประกอบการใหม่ แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องมีแนวทางและนโยบายในการบูรณาการขับเคลื่อนในหลายภาคส่วน ซึ่งถือเป็นวาระในระดับชาติที่ต้องมีการผลักดัน

รัฐบาลไทย (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องของเศรษฐกิจภาคดิจิทัล จึงได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในส่วนของการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งในส่วนของการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัลว่า จะส่งเสริมภาคเศรษฐกิจดิจิทัลและวางรากฐานของเศรษฐกิจดิจิทัลให้เริ่มขับเคลื่อนได้อย่างจริงจัง ซึ่งจะทำให้ทุกภาคเศรษฐกิจก้าวหน้าไปได้ทันโลกและสามารถแข่งขันในโลกสมัยใหม่ได้ ซึ่งหมายรวมถึงการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์ดิจิทัลโดยตรง ทั้งผลิตภัณฑ์ฮาร์ดแวร์ ผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์ อุปกรณ์สื่อสารดิจิทัล อุปกรณ์โทรคมนาคมดิจิทัล การใช้ดิจิทัลรองรับการให้บริการของภาครัฐกิจและภาคการเงิน และธุรกิจบริการอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคการสื่อสารและบันเทิง ตลอดจนการใช้ดิจิทัลรองรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมและการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ปรับปรุงบทบาทและภารกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงให้ดูแลและผลักดันเรื่องนี้อย่างจริงจัง

ผู้ประกอบการเศรษฐกิจภาคดิจิทัล มีหลายระดับทั้งระดับที่เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จนถึงระดับของผู้ประกอบการใหม่ และองค์ความรู้ที่ต้องใช้ในการขับเคลื่อนมีความ

หลากหลาย เช่นด้านธุรกิจ ด้านเทคโนโลยี ด้านคอมพิวเตอร์ ตลอดจนด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการประกอบธุรกิจ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การพัฒนาผู้ประกอบการ การส่งเสริมและให้ความรู้ เป็นบทบาทของทั้งภาคการศึกษาและภาครัฐต่างๆที่ต้องเร่งผลักดันเนื่องจากการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรมีผลโดยตรงต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขัน นอกเหนือจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และกระบวนการในการส่งเสริมด้านอื่นๆ

นโยบายการผลักดันเศรษฐกิจภาคดิจิทัลเป็นเรื่องเชิงยุทธศาสตร์ที่ทำนาย เนื่องจากหลายภาคส่วนมีบทบาทสำคัญ เช่น ภาคธุรกิจอุตสาหกรรมต่างๆ ผู้ประกอบการด้านสื่อสารคมนาคม ด้านขนส่ง ด้านสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรรองรับ ด้านกฎหมายต่างๆ ที่มีผลต่อการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ระบบและกลไกของภาครัฐที่จะเข้ามามีส่วนร่วมสร้างแรงขับเคลื่อน หากนโยบายและกรอบการดำเนินการมีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้จะทำให้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์กระบวนการในการกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ในประเด็นของการพัฒนาด้านต่างๆ โดยเน้นที่การพัฒนาผู้ประกอบการ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของภาคส่วนต่างๆ ที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบาย และศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาของประเทศที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ
3. เพื่อเสนอแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบาย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน (Competitive) และความร่วมมือ ของหน่วยงานภายในประเทศและกับต่างประเทศ รวมทั้งการปรับปรุงด้านต่างๆ เพื่อให้การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภาคดิจิทัลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดผลในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

เน้นการวิจัยเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาผู้ประกอบการรองรับเศรษฐกิจภาคดิจิทัลและศึกษาเปรียบเทียบนโยบายกับต่างประเทศ ได้แก่ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น มาเลเซีย สิงคโปร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์กระบวนการ รูปแบบ ของการกำหนดนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล และเปรียบเทียบกับต่างประเทศบางประเทศ โดยมุ่งเน้นการเสนอแนวทางเพื่อการพัฒนา การแก้ไขปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดนโยบายที่มีความเหมาะสม โดยเสนอแนะแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ผลการวิจัย

1. ได้ทราบกระบวนการในการกำหนดนโยบายการส่งเสริมและผลักดันโดยเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาผู้ประกอบการเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ในการพัฒนาผู้ประกอบการเศรษฐกิจภาคดิจิทัล
2. ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคของภาคส่วนต่างๆ ที่มีผลต่อการขับเคลื่อนนโยบาย และศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาของประเทศที่ประสบความสำเร็จในต่างประเทศ
3. ได้นำแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการและระบบงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการพัฒนาผู้ประกอบการเศรษฐกิจภาคดิจิทัล

กล่าวโดยสรุปคือ การพัฒนาผู้ประกอบการตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล ต้องการการผลักดันจากทุกภาคส่วน และเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาประสิทธิภาพของสถานประกอบการด้านต่างๆ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้าไปมีบทบาท ในทุกๆ ด้าน และนโยบายส่วนนี้ถือเป็นเป้าหมายที่จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ ของการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล เนื่องจากเป็นการวัดผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ซึ่งจะเป็ นผลผลิตของการวางนโยบายที่เป็นรากฐานของนโยบายด้านอื่นๆ ของรัฐที่ได้กำหนดไว้ โดยสามารถแยกปัญหาและอุปสรรคในการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจภาคดิจิทัล พอสรุป เป็นประเด็นในแต่ละด้านดังนี้

ด้าน	ประเด็น
คน (People)	<p>๑. ความเข้าใจในบริบทของนโยบายที่มีความครอบคลุมไปในทุกภาคส่วน มิได้จำกัดองค์กรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้น</p> <p>๒. ความเข้าใจและการยอมรับเทคโนโลยี ที่จะสามารถช่วยเพิ่มผลิตภาพของการผลิตและการจัดจำหน่ายและการบริการ</p> <p>๓. การพัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับด้านต่างๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน โปรแกรมประยุกต์ ความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>๔. การผลิตบัณฑิตโดยสถาบันการศึกษา ปัจจุบันมีความพร้อมในเชิงปริมาณแต่ต้องคำนึงถึงคุณภาพและความพร้อมในการทำงาน</p> <p>๕. การฝึกอบรมบุคลากร ทั้งเจ้าของกิจการและพนักงาน มีความจำเป็นแต่ปัจจุบันยังขาดระบบการพัฒนาบุคลากร โดยการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ ซึ่งภาคการศึกษาอาจจะมีบทบาทมากขึ้นในอนาคต</p>
กระบวนการ (Process)	<p>๑. กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ต้องเน้นการส่งเสริม สร้างความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการ</p> <p>๒. การออกกฎ ระเบียบต้องมีความเข้าใจในบริบทของการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ที่มีความเสี่ยงด้านการลงทุนและพัฒนานวัตกรรม</p>
เทคโนโลยี (Technology)	<p>๑. การพัฒนาเทคโนโลยีใช้งบประมาณค่อนข้างสูง ภาครัฐต้องมีกลไกในการอำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนเป็นผู้ลงทุน โดยต้องสร้างความเชื่อมั่นในเชิงนโยบาย และการให้สิทธิพิเศษด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดการขยายการให้บริการที่ครอบคลุมทุกภาคส่วน</p> <p>๒. ต้องผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีให้มีบทบาท และเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อรองรับการใช้งาน และสนับสนุนธุรกิจใหม่และผู้ประกอบการประเทศด้วย โดยต้องสร้างความสามารถในการร่วมมือกันของผู้ประกอบการภายในประเทศ</p> <p>๓. ความร่วมมือจากต่างประเทศก็จะมีบทบาทสำคัญในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี แต่ภาครัฐและเอกชนต้องหาแนวทางลดผลกระทบจากการเข้ามาแข่งขัน แข่งชิงลูกค้าในธุรกิจและอุตสาหกรรมภาคบริการ</p>

ข้อเสนอแนะ

1. ต้องเร่งสร้างความเข้าใจในบริบทของนโยบายที่มีความครอบคลุมไปในทุกภาคส่วน มิได้จำกัดแต่องค์กรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้น
2. ภาครัฐต้องเป็นเจ้าภาพในการทำความเข้าใจกับทุกภาคส่วนเพื่อร่วมขับเคลื่อนและกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนในแต่ละภารกิจ
3. ภาคการเงิน และสถาบันการเงินต่างๆ ควรเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดัน โดยใช้มาตรการต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้เทคโนโลยีในสถานประกอบการ
4. สถานประกอบการที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และสนับสนุนบุคลากรในการพัฒนา ควรได้รับสิทธิพิเศษ หรือการยกเว้นต่างๆ เพื่อจูงใจให้เกิดการพัฒนา
5. ภาคการศึกษาควรมีบทบาทในการ ฝึกอบรมให้ความรู้เจ้าของกิจการ ผู้ประกอบการ บุคลากรในสถานประกอบการ
6. ภาคการศึกษาต้องเน้นสร้าง นวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ความต้องการของสถานประกอบการ
7. สร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ และผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาระบบงานที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ภาคเอกชนพัฒนาระบบที่เหมาะสมกับผู้ประกอบการไทย
8. การเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการพัฒนาประสิทธิภาพ โดยเน้นการรวมกลุ่มกันใช้งานระบบต่างๆ เพื่อลดต้นทุนการใช้งานของระบบ โดยภาครัฐและภาคการศึกษา
9. กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ต้องเน้นการส่งเสริม สร้างความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการ
10. การออกกฎ ระเบียบต้องมีความเข้าใจในบริบทของการพัฒนาผู้ประกอบการใหม่ที่มีความเสี่ยงด้านการลงทุนและพัฒนานวัตกรรม